

Upravništvo Ljubljana Knafljeva 5
— Telefon št. 3122 3123 3124,
3125 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455
Podružnica Celje Kocenova ulica 2
— Telefon št. 190
Računi pri pošti nek. zavodih Ljub-
ljana št. 11842, Praha čisto
79180, Wien št. 105241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana Knafljeva ulica 5 telefon
3122 3123 3124 3125 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7 telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Dva govora

Mednarodni razvoj zadnjih tednov je obeležen po ostrem nasprotju velesil. V njih medsebojnih odnosih se danes odražajo vse napetosti, pa naj zajemajo širša ali ožja področja svetovnega prostora. Drugače je s položajem manjših držav, ki jih neposredno zanima samo najožja sosesčina. V tej razliki položajev je temelj novi politiki malih držav, ki se skušajo zavaruovati pred slehernim presenečenjem s trezno in premišljeno politiko nevtralnosti ali neizpostavljenosti. Razračunavanja med velesilami jih načelno ne zanimajo, v kolikor posredno ali neposredno ne vplivajo tudi na njihov položaj. Ta pa se jim zdi najbolj zavarovan z dobrimi odnosi z vsemi velesilami, zlasti onimi v neposrednem mešastvu.

Kadar je poudarek dobrih sosedskih odnosov med velesilami in malo držav, vo, ki je v govorih državnikov manjših držav v zadnjem času tako rekoč normalen pojav, še posebej označen tudi v govoru odgovornega predstavnika velike države, je to nedvomno znak obojestranskih živih interesov na ohraniti in utrditi obstoječih dobrih odnosov. To smemo brez kakršnikoli pomislekov reči zlasti o poslednjih Mussolinijevih izjavah, ki se neposredno nanašajo na odnose Italije z našo državo. Prijateljstvo obeh jadranskih sosed je v Mussolinijevem govoru postavljeno na realno osnovo medsebojnega upoštevanja in priznavanja jadranskih interesov obeh držav. V sporazumu o njih je tudi po izrecnih besedah italijanskega vodje najboljšje jamstvo za trajnost miru na tem prostoru, ki je na nedvoumno in jasen način označen kot prostor Italijanov in Slovanov. Ta ugotovitev je utemeljena po zemljepisnih, zgodovinskih, političnih in tudi vojaških vidikih. V tem je končno njena velika vrednost, ki presega ožji okvir jugoslovensko-italijanskih odnosov.

Ali so te Mussolinijeve izjave, ki jih je jugoslovenska javnost sprejela z velikim zadovoljstvom in soglasnim odobravanjem, v tej ali oni zvezi tudi z ostalimi problemi, ki se jih je Mussolini dotaknil v svojem nedeljskem govoru? Iz besedila govora je razvidno, da tvorijo sestavni del Mussolinijeve načelne izjave o Sredozemlju v zvezi z vprašanjem ureditve italijansko-francoskih odnosov. Nas s te strani neposredno ne zanimajo, toda za presojbo bistva italijansko-francoskega nasprotja, katerega glavno področje je Sredozemlje, so seveda osnovnega pomena.

Po pisanju italijanskih listov se nam zdi, da imajo prav oni Francozi, ki spravljajo Mussolinijeve izjave o Sredozemlju in Jadranu v neposredno zvezo z italijanskim namigom Franciji, kako bi se dala uspešno in zadovoljivo rešiti vsa vseh sredozemska vprašanja med Italijo in Francijo: na osnovi enake opredelitve interesov med Italijani in Francozi v vsem sredozemskem bazenu, kakor je bila pred dvema letoma izvršena z beograjskim sporazumom med Italijo in Jugoslavijo glede Jadrana. Z italijanske strani je bil s tem priznan beograjskem sporazumu še prav poseben pomen, ki daje prijateljstvu med obema državama oznako trajnosti na osnovi vzajemnega spoštovanja medsebojnih interesov.

Mussolini pa je v tej zvezi načelno opredelil tudi italijansko stališče napram Franciji. Težišče obstoječih nasprotij med obema državama je postavljeno v Sredozemlje, ki ga je tudi to pot, podobno kakor že 1. novembra 1936 v svojem znanem milanskem govoru, označil za »življenjski prostor« Italije. V Milanu je rekel, da je Sredozemlje za druge narode »bližnjica«, medtem ko je za Italijo »življenjska«. Misli je tedaj predvsem na Anglijo. Njegova nedeljska izjava pa je bila namenjena v prvi vrsti Franciji. Z njo je Mussolini naznačil načelni okvir morebitnega sporazuma s Francijo, ki ga v teh mejah ne izključuje. Podrobne italijanske zahteve je v tem okviru označil z imeni: Tunis, Džibuti, Suez. Na teh osnovah Mussolini ne izključuje razgovorov s Francijo za rešitev navedenih vseh vprašanj, prepušča pa zadevne pobude Franciji. Tako je bilo v nedeljo z najmerodajnejše italijanske strani označeno italijansko stališče v sporu s Francijo, ki je v bistvu, kakor smo že rekli, sredozemski spor.

Na te Mussolinijeve izjave je v sredo zvečer odgovoril po radiu francoski ministrski predsednik Daladier, ki je prav tako jasno opredelil francosko stališče v sporu z Italijo, ne da bi v načelu izključeval možnost sporazuma z Rimom. Osnove takega sporazuma pa po Daladierovem mnenju ne morejo biti nove italijanske zahteve, temveč samo od italijanske vlade razveljavljeni rimski sporazumi. Daladier zatrjuje, da je bil v notih z dne 17. decembra 1938 opovedan sam rimski sporazum, niso pa bile v njej postav-

VELIKE ANGLEŠKE PRIPRAVE

Pogajanja za skupno protinapadno izjavo se bližajo koncu — Obveze do Poljske — Podvojitev stalne kopnene vojske — Vlada bo od parlamenta zahtevala pooblastila, kakor jih je dobila francoska

London, 29. marca. b. V ospredju zanimanja angleške politične javnosti so trenutno tri vprašanja: angleška diplomatska prizadevanja za solidarno protinapadno izjavo velesil in Poljske, uvedba obvezne vojaške službe ter razširjenje sedanje vladne osnove v znamenju nacionalne koncentracije.

Glede prvega vprašanja zatrjujejo v poučenih krogih, da posvetovanja z zainteresiranimi državami še niso končana, da pa so v razvoju zadnjih dni dobila nekoliko drugačne osnove od prvotno zamišljenih. Javnost se predvsem zanima za odgovor na vprašanje, ki ga postavljajo Chamberlainovi kritiki, kako daleč se hoče Velika Britanija angažirati v svojih obveznih izjavah napram Poljski. Ker so bile dosedanje Chamberlainove izjave precej izmikalne, je Greenwood v imenu opozicije vprašal Chamberlaina, ali so za primer napada predvidene po dosedanjih posvetovanjih samo nove konsultacije ali gre za medsebojne obveze o konkretni pomoči. Chamberlainov odgovor je vzbudil veliko pozornost. Po daljšem obotavljanju je namreč premier priznal, da gre to, kar imajo trenutno zainteresirane vlade pred očmi, »nekoliko dalje od navadnih posvetovanj«. Po Chamberlainovi izjavi je angleška vlada druge vlade že obvestila o konkretnih ukrepih, ki bi jih v določenih primerih podzvela. Po splošni sodbi parlamentarnih krogov se to priznanje nanaša zlasti na Poljsko. V istih krogih pa tolmačijo Chamberlainovo izjavo tudi v tem smislu, da je misel o novi opredelitvi angleških kontinentalnih obveznosti v zadnjem času v samih vladah zelo napredovala.

V neposredni zvezi s tem vprašanjem stopa vedno bolj v ospredje uvedba obvezne vojaške službe; za enkrat je zadeva vsaj za kratek čas odložena z večeraj objavljanim sklepom o podvojitvi teritorialne armade s pomočjo prostovoljcev. Glede predlogov o koncentracijski vladi se doznava, da so v neposredni zvezi z željo nekaterih konservativnih politikov, da bi parlament novi vladi izglasoval podobna pooblastila, kakor jih je parliarment parliarmentu dodelil. Tako je tudi to vprašanje postavljeno v vrsto neposrednih angleških ukrepov za večjo učinkovitost angleške obrambe in angleške diplomatske akcije na zunanji. V obeh poslednjih vprašanjih je trenutno še zelo nejasno zadržanje angleških laburi-

stov, ki se navzlic svojim radikalnim zunanjepolitičnim geslom še niso povzpeli tako daleč, da bi jim prilagodili tudi svojo notranjo politiko.

„Dva važna dogodka“

London, 30. marca. AA. (Reuter). Diplomatski urednik »Observerja« naglašja, da sta v današnjem položaju Chamberlainova izjava o zvišanju števila angleške teritorialne vojske na 350 000 ter snočni Daladierov govor dva važna dogodka. V Daladierovem govoru je važna predvsem izjava, da Francija ne bo dala nikomur niti pedit svojega ozemlja niti odstopila od svojih pravic, vendar pa da je pripravljena razpravljati o vsakem drugem predlogu italijanske vlade.

Angleška teritorialna vojska bo imela na osnovi novega stanja 26 teritorialnih divizij ter 6 divizij za prekomorske potrebe. Angleška vojska bo tako sposobna intervenirati v Evropi, kadarkoli bo to potrebno.

Govor predsednika francoske vlade Daladiera je bil v angleških političnih krogih sprejet zelo dobro, ker se smatra za pomirljiv, vendar pa odločen glede osnovnih vprašanj. Ako se njegov govor vzporedja z Mussolinijevim nedeljskim govorom, se lahko trdi, da predstavlja Daladierov govor željo za sporazumom in ugotovitvijo italijanskih zahtev, v kolikor niso pretirane.

„Prvi korak v novo smer“

London, 30. marca. o. Angleški tisk danes živahno komentira večerajšnje Chamberlainove izjave v spodnji zbornici o podvojitvi angleške teritorialne armade in s tem tudi ekspedicijske vojske, ki bi bila v primeru vojne odposlana na kontinent. Tisk pripisuje tem izjavam senzacionalen pomen in jih označuje kot izraz prvega resnega in konkretnega koraka angleške zunanje politike v novo smer.

Kralj in kraljica na večerji pri Chamberlainu

London, 30. marca. br. Angleški kralj in kraljica sta bila sredi večerji pri ministrskem predsedniku Chamberlainu na Downingstreetu. Chamberlain je bil prvič deležen te časti, odkar je ministrski predsednik.

Čigar gosta bosta za časa svojega bivanja na tleh Zedinjenih držav Severne Amerike.

V Ameriki se že sedaj pripravljajo na sprejem angleškega kralja in kraljice. Njunemu obisku v Washingtonu pripisujejo v ameriških političnih krogih velik pomen za nadaljnji razvoj odnosov med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami. Domneva se, da bo ta obisk bistveno pripomogel k popolni preusmeritvi ameriške politike v odnosih napram Evropi.

Daladierjev izjav najti možnost za kakšno likvidacijo sedanje italijansko-francoskega spora. Razgovori so se nanašali tudi na učinek sročnih Chamberlainovih izjav o podvojitvi angleške teritorialne armade. Končno so razpravljali tudi o bližnjem obisku poljskega zunanjega ministra Becka. Politčna izjava angleške vlade v parlamentu in lordski zbornici bo podana prihodnji ponedeljek.

London, 30. marca. AA. (Reuter). Predsednik vlade Chamberlain je izjavil v spodnji zbornici, da se bo debata o zunanji politiki vršila v parlamentu v ponedeljek 3. aprila, ni pa izjavil, kako dolgo bodo trajale velikončne parlamentarne počitnice. To bodo poslanci zvedeli po običajni poti.

Nova vojaška vprašanja v parlamentu

London, 30. marca. AA. (Reuter). Na popoldanski seji spodnje zbornice so na predsednika vlade Chamberlaina naslovili

ljene nove zahteve. Načelo, da bi nove osvojitve opravile nove zahteve, Daladier zavrača, kakor zavrača tudi načelo, da bi samo moč odločala o odnosih med narodi. V kolikor pa bi bile nove italijanske zahteve Franciji postavljene po drugi poti, Daladier ponovno izjavlja, da Francija ne odstopi niti pedit svoje zemlje, niti se ne odreče najmanjši svoji pravici. Glede francoskih afriških posesti je Daladier še posebej naglasil njih nedotakljivost. Glede Sredozemlja pa odklanja načelo o »življenjskem prostoru«. S temi izjavami je v italijansko-francoskem sporu označeno francosko stališče.

Ali je na teh osnovah sporazum med obema stališčema mogoč? Na to vprašanje je težko odgovoriti, vsekakor pa se da reči, da mostovi za sporazum tudi po teh izjavah niso porušeni. Oporoziti je treba pri tem na obojestransko mirno in stvarno obrazložitev stališč, ki nedvomno omogoča, da se problemi v morebitnih razgovorih takoj zgrabijo s prave strani. Toda ostale izjave odgovornih šefov obeh vlad, ki tvorijo okvir k medsebojni opredelitvi stališč, kažejo, da je nadaljnji razvoj italijansko-francoskih odnosov odvisen ne le od volje obeh vlad, temveč tudi od splošnega evropskega razvoja.

naknadna vprašanja o narodni obrambi. Na vprašanje, ali Chamberlain dokončno računa z možnostjo splošne vojaške obveznosti, je predsednik vlade odgovoril: Nič ni dokončnega na tem svetu. Ta Chamberlainova izjava je povzročila smeh v parlamentu.

V odgovoru poslancu Fletcherju je predsednik vlade izjavil, da vlada proučuje vprašanje pospešitve novačenja za redno vojsko. Fletcher sme biti prepričan, je dodal Chamberlain, da pazi imperialni odbor za narodno obrambo na vsak pojav v sedanjem položaju.

180 poslancev zahteva koncentracijsko vlado

London, 30. marca. AA. (Reuter). Večraj je 180 poslancev vladne večine podpi-

Borba za Poljsko

Intenzivna nemška diplomatska akcija proti vstopu Poljske v angleško-francoski tabor

Varšava, 30. marca. a. Poljski zunanji minister Beck bo odpotoval v soboto v London, kamor bo prišel v ponedeljek. V torek bo obiskal angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa, ki mu bo opoldne predredil obed, po katerem bo Beck obiskal lordsko zbornico. V torek zvečer bo slavnostna večerja v zunanjem ministrstvu, v sredo dopoldne pa bo Beck konferiral z angleškimi državniki, nakar bo obiskal kraljevo dvojico v Windsorskem gradu. V sredo zvečer bo slavnostna večerja v poljskem veleposlaništvu, v četrtek pa bo Beck obiskal v Portsmouthu angleško vojno mornarico.

Berlin, 30. marca. o. Čim bolj se bliža Beckov odhod v London, tem intenzivnejša postaja nemška diplomatska akcija v Varšavi. V Berlin se je danes pripeljal iz Varšave poljski poslanik Lipski z novimi podrobnimi navodili. Ribbentrop ga je takoj sprejel. Davi pa je bil tudi nemški poslanik Moltke pri Becku.

Nemčija vsekakor ničesar noče opustiti, kar bi moglo pripomoči da bi Poljska zavzela čim bolj rezervirano stališče do

salo predlog Edena, v katerem se zahteva ustanovitev nacionalne vlade z velikimi pooblastili. Izraža se popolno zaupanje. Chamberlainu ter obsoja akcije, ki bi imele za cilj omajati v sedanjem težkem času zaupanje naroda v vlado.

★

Apel na Lebruna

Pariz, 30. marca. AA. (Havas) Demokratska levica senata je prosila predsednika senata Jeaneneya, naj sporazumno s predsednikom poslanske zbornice Herriotom stopi do predsednika republike Lebruna in ga prosi, naj postavi svojo kandidacijo pri volitvah predsednika republike. V političnih krogih mislijo, da bodo Jeaneney, Herriot in Daladier že drevo obiskali predsednika Lebruna in mu sporočili željo parlamenta.

Göringov sestanek z Mussolinijem

Rim, 30. marca. AA. Maršal Göring bo ostal v San Remu do 5. aprila, nakar bo odpotoval v Rim, kjer se bo sestal z min. predsednikom Mussolinijem.

Konferenca v Parizu

Pariz, 30. marca. br. Francoski zunanji minister Bonnet je imel danes dopoldne daljši razgovor s poljskim poslanikom Lukaszewiczem. Govorila sta o bližnjem Beckovem potovanju v London in splošno o poljskem stališču.

Poljsko notranje posojilo

Varšava, 30. marca. AA. Notranjega posojila za protiletalsko obrambo je podpisalnega že nad 30 milijonov zlotov. Poudariti je treba, da se bo vpisovanje posojila uradno začelo šele 5. aprila.

Močni odmevi Daladiera

Soglasno odobravanje francoske javnosti — Tudi socialisti so solidarni — V Italiji označujejo govor za dokaz francoske nepomirljivosti

Pariz, 30. marca. AA. (Havas) Časopisje soglasno odobrava Daladierovo izjavo. Vsi časopisi od skrajne leve do skrajne desnice prikazujejo Francijo, ki soglašja z izjavami ministrskega predsednika. »Jour« piše: Govor ministrskega predsednika Daladiera ni bil samo odločen, temveč so bile njegove izjave tudi popolnoma jasne. Nimamo mu ničesar več dodajati. Prav tako tudi ne čutimo proti nikomur nikakega nerazpoloženja. Iz glave pa naj si izbižije vsako upanje oni, ki bi se hoteli oddaljovati od lojalne in častne razprave. V drugem članku pravi isti list: Vsi mi, ki smo poslušali govor spoštovanega predsednika vlade, smo v tem svečanem trenutku občutili, da ves francoski narod govori globoko ljubezen in zvestobo do svoje domovine.

»Journal« piše, da je Daladier imel govor, ki ga odobravajo vsi Francozi. Iz govoru veje razumnost, ni pa bilo v njem prav nobenega izzivanja. Francija ne zavrača pogajanj, toda ne more trpeti, da bi ji kdorkoli vsiljeval svojo voljo.

Blum piše v svojem listu med drugim: Odobravamo govor predsednika Daladiera iz dveh razlogov. Prvi je ta, da v sedanjih časih ne verjamemo v možnost odlojene reševanja vprašanj med dvema državama. Med Italijo in Francijo more priti do lojalnega, pravičnega in trajnega sporazuma edino v okviru splošnega sporazuma, na katerem bi se organizacija evropskega mira zasnova na gospodarskem sodelovanju narodov in na splošni razorožitvi. Drugi odobravamo izjave ministrskega predsednika, ker se hočemo izogniti čedalje večjim nevarnostim vojne, ki se bližajo. V tem trenutku ne vidimo druge neposredne obrambe kot edino miren in trden sklep miroljubnih držav.

Rim, 30. marca. (Stefani). Ravnatelj lista »Giornale d'Italia« piše, da je sročni Daladierov govor potrdil nepomirljivo stališče francoske vlade do italijanskih zahtev ter jasno pokazal namen, da za vedno zapre vrata pogajanjem. Italiji se ne mudi in bo še čakala. Med tem pa bo prepad ki je nastal med obema državama, ostal odprt in zgodovina bo imela nalogo, da nekega dne ugotovi, ali to ne igra usodepolne vloge v dramatičnem položaju sedanje Evrope.

Glede Daladierove trditve o italijanskih notih od decembra 1938 list poudarja, da se je predsednik francoske vlade trudil dokazati, da so sporazumi iz leta 1935 še v veljavi, izognil pa se je odgovoru na splošnejše in realnejše vprašanje opredelitve italijansko-francoskih odnosov, kar je tem bolj potrebno, ker se ti odnosni tičejo predvsem afriških vprašanj.

V Nemčiji

Berlin, 30. marca. AA. (DNE). Berlinski listi ugotavljajo, da Daladierov govor ni olajšal napetosti. Italija je dobila od Francije na Mussolinijeve zahteve odklo-

nilen odgovor. Objava italijansko-francoske izmenjave not je jasno pokazala, da Francija dobro pozna italijanske načelne zahteve. Toda Francija se rajši izjavi na polje splošne politike in načelnega stališča proti tistim narodom, ki se bore za nov sistem v Evropi. Nekateri listi prištevajo, da se je francoski ministrski predsednik popolnoma brez potrebe ukvarjal tudi z dogodki v srednji Evropi in se tako rekoč postavil na čelo nekašne ideološke fronte »narodov miru«. Na francoskem naj se nikar ne čudijo, da Nemčija tega dela Daladierovega govora nikakor ni navdušeno sprejela.

V Ameriki

Washington, 30. marca. AA. (Havas): Prva reakcija govora francoskega ministrskega predsednika Daladiera v ameriškem časopisju se more označiti kot toplo odobravanje. Iz komentarjev, ki so bili objavljani po radiu, se vidi, da je bil govor predsednika Daladiera poln miroljubnosti, dostojanstvenosti, odločnosti ter umerjenosti. V krogih, ki so bližje znanjem ministru v Washingtonu, izjavljajo, da je popolnoma razumljivo Daladierjevo stališče do italijanskih zahtev in da to stališče vsebuje doktrino, ki bi jo morale sprejeti ose ostale miroljubne države. Smatrajo tudi, da Daladierjev govor pomeni pomemben obrat glede francoskega stališča, odkar so se začeli odigravati zadnji dogodki, ter da so načela, ki jih je poudarjal Daladier, v mnogem podobna onim, ki jih zagovarja USA.

»New York Times« pravi, da je bil govor odločen in da je stvari postavil na svoje pravo mesto. »New York Herald Tribune« piše: Daladierjev govor je bil prav tako odločen ko umerjen. Daladier je predvsem poudaril, da francoska vlada dela to, kar je v interesu Francije in v interesu človeštva.

Veliko število ameriških listov spravlja v zvezo Daladierjev govor s sporočilom angleške vlade, da bo na Angleškem suhozemski vojska podvojena.

V Švici

Bern, 30. marca. a. (Havas) »Tribune de Lausanne« komentira Daladierjev govor ter med drugim pravi, da je bil nedavni govor Mussolinija sicer oster po obliki, toda zmeren po vsebini. V Daladierjevem govoru ni niti ene ostre besede, a je bil ta njegov govor kljub temu zelo odločen.

Bernski »Bund« komentira Daladierov govor in poleg drugega pravi: Govor predsednika Daladiera se more smatrati za govor, ki je primeren za takšnega državnika. Francija je odgovorila na vsa vprašanja. Odgovor je jasen in odgovarja francoskemu duhu ter logičnemu in jasnemu mišljenju Francozov.

Kako je bil odpovedan Lavalov sporazum

V Parizu in Rimu sta bila istočasno objavljena dokumenta o odpovedi sporazuma med Italijo in Francijo iz 1. 1935.

Pariz, 30. marca. AA. (Havas) Italijanska nota z dne 17. decembra 1938, ki jo je izročil italijanski zunanji minister grof Ciano francoskemu veleposlaniku Francois Poncet, se glasi:

»Gospod veleposlanik! V razgovoru z dne 2. decembra mi je vaša ekscelencija izrazila željo francoske vlade zvesti, ali smatra italijanska vlada, da je še v veljavi italijansko-francoski sporazum z dne 7. januarja 1935 in ali ta sporazum po njenem mnenju lahko še služi kot osnova francosko-italijanskih odnosov. Jaz sem vaši ekscelenci dali takoj končen odgovor, ker zahteva tak odgovor najgloblji proučitev. Sedaj mi je čast sporočiti vam naslednje, kar potrjuje to, kar sem vam izjavil že v svojem imenu:

Italijansko-francoski sporazum z dne 7. januarja 1935 je nastal, kakor je vaši ekscelenci znano, na osnovi pogodbe, ki se nanaša na ureditev medsebojnih interesov v Afriki ter na vrsto aktov, ki so s tem tesno zvezani. V čl. 7 pogodbe se določa, da bo pogodba ratificirana in da se bo izvršila pred uveljavljanjem izmenjave ratifikacijskih instrumentov, toda do te izmenjave ni nikdar prišlo. Res je, da so se takoj po podpisu pogodbe začele priprave za ratifikacijo, toda ratifikacija sama ni bila nikoli izvršena. Nikoli se niso začeli pogajanja zaradi sporazuma o posebnih odnosih glede Tunisa. Na osnovi čl. 1 bi morala konvencija glede Tunisa stopiti v veljavo istega dne kakor pogodba sama. Italijansko-francoska pogodba o ureditvi medsebojnih odnosov v Afriki ni bila torej izvršena do kraja.

Poleg teh pravnih ugotovitev je treba imeti pred seboj tudi dejstvo, da omenjena pogodba kakor tudi drugi akti, ki so z njo v zvezi, niso bili sklenjeni na osnovi točno odrejenih zahtev, ter da te zahteve niso nikdar dobile svoje potrditve s tem, da bi se izvajale. Kakor je znano, je bil cilj sporazuma iz 1. 1935, da se potom ureditve vrste vprašanj razvije prijateljstvo med Italijo in Francijo ter da se med obema državama obnovijo odnosi sodelovanja in polnega zaupanja. Italija je posebno v sporazumu iz 1. 1935, pristala na znatne žrtve tako v pogledu pravic Italijanov v Tunisu kakor tudi v pogledu onega, kar se tiče pravic, ki izvirajo iz čl. 13 londonske pogodbe iz 1. 1915, v katerem se je vodil račun o pravičnih zahtevah in potrebah Italije glede ekspanzije v Vzhodni Afriki. Medtem zadržanje Francije v času, ko je bila Italija prisiljena za akcijo proti njej skušati končno rešiti problem svojih odnosov, ni bilo v skladu z gornjo pogodbo. Francosko stališče je bilo nasprotno. Ni treba pri tem evocirati različnih faz dogotkov, ki so se odigrali od 1. 1935. dalje.

Sporazumi z dne 7. januarja 1935 se v ostalem niso nikdar začeli izvajati, kakor je to vaša ekscelencija mogla ugotoviti v razgovoru 2. t. m. Pogodbe so na ta način postale brezpredmetne ter je jasno, da se ne more smatrati, da so danes v veljavi. Zgodov in jih je prehitela. Sporazum se je nanašal kot celota na splošno politično situacijo pred izvajanjem sankcij. Ustanovitev imperija je dala Italiji nove pravice ter nove interese osnovnega pomena. V takih okoliščinah in celo v interesu zboljšanja francosko-italijanskih odnosov ni mogoče imeti za osnovo teh odnosov sporazume iz 1. 1935, zaradi česar je jasno, da morajo biti ti odnosi predmet pravičnega proučevanja med obema državama.

Francoski odgovor

Odgovor, ki ga je izročil francoski poslanik Francois Poncet grofu Ciano na to noto, nosi datum 25. decembra 1938 in se glasi:

»Gospod minister! V pismu z dne 17. decembra je vaša ekscelencija izvolila sporočiti, da po mnenju italijanske vlade odnosih med obema državama v sedanjem času ne bi mogli imeti za podlago sporazum iz 1. 1935. Vaša ekscelencija smatra, da je to mnenje podkrepjeno s politični in pravnimi argumenti, v katerih se trdi, da se francosko-italijanska pogodba o ureditvi medsebojnih odnosov v Afriki ni izvajala, ker se pogajanja za zaključitev posebne konvencije glede Tunisa, ki bi morala istočasno stopiti v veljavo, niso začela. Na drugi strani naj bi politični dogodki, ki so nastopili po 1. 1935, posebno pa stališče Francije glede abesinskega vprašanja, povzročili prenehanje te pogodbe. Nimen namenja razpravljati o posledicah, ki jih more imeti tako sporočilo,

vendar pa moram formulirati naslednje ugotovitve moje vlade:

Sporazum z dne 7. januarja 1935, v katerem je določena osnova za ureditev nesoglasij med Francijo in Italijo in čigar predmet je bilo zavarovanje razvoja njunih prijateljskih odnosov, je bil odobren v francoskem parlamentu na sejah dne 22. in 26. marca 1935 z vsemi proti 9 glasovom. Ako se ni mogla izvršiti izmenjava ratifikacije zaradi odločitve konference o Tunisu, ki bi morala biti pred izmenjavo, Francija ne more biti odgovorna, ker je v tem pogledu ustregla Italiji, ki je izrazila željo, da se konference odloži. Francija je celo pred ratifikacijo začela izvajati ta sporazum izključno v korist Italije.

Francoska vlada je zagotovila, da odstopi francoska skupina, ki izvršuje koncesijo na železnici, Džibuti-Adis-Abeba, 2500 delnic te proge italijanski skupini. V temu francosko-italijanskim pogajanju, ki so bila 1. 1937, v Parizu o gospodarskih vprašanjih Vzhodne Afrike, so se celo italijanski predstavniki mnogokrat sklicevali na rimski sporazum, ki so ga smatrali za osnovo. Celotno se 12. maja 1938 vaša ekscelencija ni napravila nobene formalne pripombe, ko ste proučevali s francoskim odpravnikom poslov načrt za pogajanja, predložen italijanski vladi dne 22. aprila 1938. V tem načrtu se nahajajo v točkah 9, 10, in 11. določbe sporazuma, sklenjenega 7. januarja 1935. Vaša ekscelencija je glede tuniške konvencije naglasila, da v palači Chigi nima jo v načrtu nobene bistvene spremembe besedila, kakor ga je predložila francoska vlada, za katerega je francoski zastopnik Blondi omenil, da slovi na sporazumu iz 1. 1935.

Tedaj se torej italijanska vlada ni protivila izvajanju sporazuma. Kaj drugega se od tega časa ni zgodilo, kar bi opravičilo spremembo zadržanja italijanske vlade namram Franciji. Nasprotno, francoska vlada je podvzela vse iniciative, ki so se ji zdele primerne za olajšanje odnosov med obema državama. Dne 12. maja 1938 je francoska vlada v Ženevi zavzela načelno stališče, ki naj ji omogoči svobodo akcije v pogledu priznanja italijanske suverenosti nad Abesinijo. Nekoliko mesecev pozneje in sicer 12. oktobra 1938 je Francija akreditirala svojega veleposlanika pri Nj. Vel. kralju Italije in cesarju Etiopije. Kar se tiče prejšnjega zadržanja Francije glede abesinske zadeve, italijanski vladni nikdar niso bili neznani splošni in stalni elementi francoske politike ter njene mednarodne obveznosti. Na te obveznosti je francoska vlada vedno lojalno opozarjala italijansko vlado. Predsednik francoske vlade Pierre Laval, ki je takrat vodil francosko zunanjo politiko, je izkoristil vsako ugodno priliko, da opozori italijansko vlado na to, Italijanska vlada tudi dobro ve, v kakem duhu je Francija vodila to politiko. Musolini je izvolil večkrat v času procedure, ki se je razvila v Ženevi, izraziti svoje priznanje francoskemu veleposlanstvu za umerjeno akcijo Francije ter stalni trud francoske delegacije, da kolikor mogoče zbliži spoštovanje obveznosti, ki sledijo iz pakta, ter francosko-italijansko prijateljstvo. Francoski vladi je na tem, da opomni vašo ekscelenco na ta dejstva, ko ji potrjuje prejem vašega sporočila.

Objava v Italiji

Rim, 30. marca. AA. (Stefani) Danes so bile uradno objavljene note, ki so bile izmenjane 1. decembra meseca med Francijo in Italijo. Gre predvsem za pismo, ki ga je grof Ciano poslal francoskemu veleposlaniku v Rimu in s katerim je Italija odpovedala francosko-italijanski sporazum, sklenjen v Rimu 1. 1935. V tem pismu so navedeni tudi razlogi, zakaj je Italija odpovedala ta sporazum. Objavljeno je bilo tudi pismo francoske vlade, ki je bilo poslano italijanski vladi po francoskem veleposlaniku v Rimu 1. 1935. 25. decembra.

Musi lini v Kalabriji

Cosenza, 30. marca. Br. Italijanski ministri predsednik Mussolini je na svoji poti po Kalabriji dal prispel v Cosenzo. Priredili so mu navdave svetčan sprejem. Mussolini je imel kratek govor, v katerem je med drugim poudaril, da Italija ne more in ne bo živeti kot ujetnica v Sredozemskem bazenu. Iz Cosenze je še dopoldne s svojim posebnim vlakom odstopoval dalje v Catanzaro ob Jonskem morju, kamor je prispel zvečer. Med potjo si je ogledoval razna melioracijska dela v Kalabriji.

General Miaja v Alžiru

Alžir, 30. marca. AA. General Miaja je prispel danes z vlakom iz Orana v Alžir. Včeraj se je izkrcal v Oranu obnem s polkovnikom Casado, kamor je priletel iz Valencije. Ko je branilec Madrida prispel v Oran, je pripomnil samo tole: »Vsak odpor je bil zaman. Zdaj je konec vojne.«

Kongres američkih čehov in Slovakov

Chicago, 30. marca. O. P. H. 14. meseca bo v Chicagu ali v New Yorku kongres čehov in Slovakov, ki živi v Zedinjenih državah. Na kongresu bodo privržili program, na katerega se bodo zavezali zastopniki čehov in Slovakov. Zbiranje se bo odloži, če bodo delegati tudi iz nekaterih drugih držav.

Beležke

Posvetovanje vseh opozicijskih skupin v Zagrebu

V sredo je prispel iz Beograda za Zagreb posl. Miloš Tupanjanin, ki se je sestel z dr. Mačkom. Popoldne je imel sestanek z dr. Mačkom senator dr. Kramer. Kakor se zadržuje, bo v soboto v Zagrebu pri dr. Mačku važno posvetovanje celokupne opozicije; na sestanek bodo prišli iz Beograda delegati vseh opozicijskih skupin.

Odposlanstvo naših Nemcev pri predsedniku vlade

Novosadski »Deutsches Volksblatt«, glavno glasilo nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, poroča:

»Pri predsedniku vlade g. Dragiši Cvetkoviću se je javila delegacija nemških parlamentarcev, da mu sporoči želje in priporočila nemške narodne skupine v Jugoslaviji. Predsednik vlade je v zvezi s tem obiskom takoj odredil nekatere ukrepe v ministertvu notranjih del. Obvestil je tudi nemške parlamentarce, da so sprejeli vsi podrejeni organi še posebna navodila glede postopanja s pripadniki nemške narodne skupine. Kar se tiče pritožb in želja Nemcev v območju ministertva prosvete, bo ukrenil vse potrebno minister prosvete g. Čirič, čim bo okrevljal. Končno se je senator dr. Grassl pritožil zaradi nevrzrženega stanja, ki ga povzroča poslovanje komisij za odobravanje nakupov in prodaj posestev v obmejnem pasu. Po njegovem mišljenju je to tako važna in nujna zadeva, da bi jo moral proučiti sam predsednik vlade. V zvezi s tem je izjavil predsednik Cvetković, da bo celo zadevo sam pazljivo proučil.«

Nemško-belgijski incidenti

Pred dnevi je radijska postaja v Kölnu posvetila svojo oddajo Belgiji in flamskem vprašanju. Belgijski list »Vingtième Siècle«, (»Dvajseto stoletje«), glasilo belgijske katoliške stranke, je o tem napisal med drugim: »Niti za hip ne dvomimo, da bo belgijska vlada storila potrebne korake v Berlinu. Slišali smo nemškega napovedovalca izjaviti, da pripadajo Valonci (ne Flamci, temveč Valonci) nemški ras in da nemško srce bije na trgu sv. Miklavža v Eupenu. S tem se Belgijci dovolj jasno opozorijo, naša vlada pa tudi ve, kaj ji je storiti.«

Po poročilu agencije Reuter je nemški poslanik v Bruslju odgovoril na noto belgijske vlade in se zaradi kölnske oddaje opravičil.

Listi poročajo nadalje, da se je preteklo nedeljo pripetil v stolnici v Malmedyju incident, ki je zbudil v Belgiji veliko pozornost. Med čitanjem pastirskega pisma ki oboja razizem, je več Nemcev demonstrativno zapustilo cerkev. Belgijski listi pišejo o tem obširno.

Jugoslovenske oddaje v francoskem radiu

Nikaka novost ni, da oddajajo radijske postaje raznih držav svoja poročila tudi v drugih jezikih. Poročali smo že, da so nedavno začele nemške postaje oddajati nekatere vesti tudi v francosčini in angleščini. Na drugi strani imajo postaje v Angliji in Franciji večkrat na dan nemške oddaje. Tri francoske radijske postaje, ki tvorijo programsko skupino, to so Pariz PTT, Lyon PTT in Strasbourg, so ta teden začele tudi z oddajami v srbohrvatskem jeziku. Zaenkrat so te oddaje v torek, četrtek in soboto od 21.05 do 21.15 srednjeevropskega časa.

Švicarska duhovna obramba

V švicarskem zveznem odboru za narodno obrambo se vodijo že nekaj dni zanimivi razgovori o moralni obrambi švicarskega prebivalstva proti vsem zunanjim nevarnostim. V razpravi tega odbora dne 28. t. m. se je zvezni predsednik Etter zahvalil referentom in švicarskim istom za podporo, ki jo v tem pogledu nudijo vladi. Nato je nadaljeval:

»V švicarskem ljudstvu pa je dovolj pripravljenosti za obrambo. Nevarnosti današnjih dni so splošno močna obrambna gibanja, ki se jih veselimo. Na področju moralne obrambe smo seveda navezani na sodelovanje vseh zdravih sil. Tudi žene nam na tem področju lahko prav tako pomagajo kakor naša mladina, zlasti akademski mladina. Apeliramo tudi na naše delavstvo. Pozvani so vsi, prav vsi. Dokler narod veruje v samega sebe, se nam za njegovo bodočnost ni treba bati.«

Besede zveznega predsednika so bile na seji sprejete z navdušenim odobravanjem. Švicamki isti pa so jih objavili na način, da so na nje opozorili najširšo javnost.

Originalen občinski davek

V občini Videm Dobropolje so sklenili, da bodo zgradili za prosvetno društvo in fantovski odsek poseben »Jakličev dom«.

Kako je bilo rešeno finančno vprašanje, o tem prida naslednji akt županstva občine Videm-Dobropolje, ki so ga prejeli vsi davkoplačevalci:

Šiški grafični odbor Jakličevega doma je soglasno sklenil, naj se pritrigne vse prebivalstvo dobropoljske županije k sodelovanju pri graditvi Jakličevega doma. To je potrebno radi tega, ker bo imelo tudi vse prebivalstvo v verskem, kulturnem in gospodarskem oziru koristi od tega doma. Da bi bil prispevek vsakega posameznika čim pravičnejši je odbor odločil, naj vsaka hiša ki plača 100 din drž. neposrednega davka, zapoši po enega za delo sposobnega moškega člana 2 dni in za vsakih pričetih naštetih 100 din drž. neposred. davka 2 dni. Mesto tega lahko vsakdo plača po 20 din za vsak dan dela, ali pa vozi z dvopredno živino po pol črva za dva dni dela. — Po tej odločbi Vam pripada: dva dni dela ali 40 din ali pol dneva vožnje. — Vabite se, da se tej odločbi sigurno odzovete in da brez odlašanja zašlite svoje dolžnosti. To svojo dolžnost izvršite najkasneje v 14 dneh od danes naprej. — Med številnimi koristimi, ki jih bo imelo prebivalstvo od tega doma, naj poudarimo zlasti dejstvo, da so farani dolžni skrbeti za organizacijo stanovanj in za prostore za pverske vaje, za dobro vzgojo svojih otrok, pa da nujno rabimo prostore za lesno-obrtni in lutkarski tečaj in da bo ta stavba tudi sicer tako v duhovnem kakor v telesnem oziru donosala koristi vsemu prebivalstvu. — Uprava občine Videm Dobropolje.

Temelji nove nemške finančne politike

Nemški gospodarski minister in predsednik nemške narodne banke o novih potih nemške kreditne in finančne politike

Berlin, 30. marca. AA. Osrednji odbor nemške narodne banke je imel danes dopolne prvo sejo, odkar ima banka novo vodstvo. Minister za gospodarstvo in predsednik banke dr. Funk je imel govor, v katerem je poudaril načela nove kreditne in finančne politike ter prikazal gospodarske odnose do drugih držav. Naglasil je tudi potrebo po spremembi zakona o banki, da bi nemška narodna banka mogla biti kos vsem nalogam.

Dr. Funk je izjavil v svojem današnjem govoru med drugim:

Iz novega sistema v srednjeevropskem prostoru vstajajo nove politične in gospodarske moči. Nemčija je danes največja industrijska država na svetu, obenem bo pa mogla z večjim uspehom za vse prizadete države izgraditi gospodarski prostor od Severnega do Črnega morja. Bočča tesna politična in duhovna skromnost Nemčije in Italije mora roditi tudi skromnost obeh držav, v kateri se bo orea zivala in izgradila obsej gospodarske sile za skupne velike naloge.

Pomen nemško-rumunske trgovinske pogodbe

O nemško-rumunski trgovinski pogodbi je rekel Funk, da ta pogodba odpira nove poti. Tu ni »zvenketanja srebra«, temveč se ureja in po načrtu izražajo naravne gospodarske sile in delovna energija v interesu skupnega ustvarjanja. Nemčija daje dolgoročne kredite v obliki polizdelkov in izdelkov ki se odplačujejo z delom rumunskega naroda. Tako pomeni naša blago v Rumuniji valuto, rumunske surovine pri nas pa devize. Delovna produkcija, urejena po državni poti predstavlja torej pri nas kritje valute. Ne bomo dovolili, da bi naše gospodarstvo bilo svet odvisno od kakšne mednarodne valutine in konjunkturalne politike, kar se nam je posrečilo naše lastne metode uspešno urediti. Narod, ki jim manjka kapitala, ne bo več odvisen od drugih zaradi tujih posojil. Nemčija se je z Anglijo in Francijo razlaga, da bi z vzajemnim delom zboljšala mednarodno trgovino in čala svetovnemu gospodarstvu svet živlavo podlago. Ta poročila bi bila morda rožiti uspih, toda največji politični dogodki so jih prekinili. Po uveljavi novega sistema v srednjeevropskem prostoru je potreba za nadaljevanje teh razgovorov le še narasla.

Nemški gospodarski minister je nato karakternistično začel govoriti o »zračni« in »privatnih« tekočih računih države, ki je

Obzrora sodba o »Slovenčev« politiki

Kampanja »Slovenca« in ostalih njegovih listov proti koncentracijski vladi je naletela na odmev tudi v Zagrebu. Oglasil se je »Obzor«, ki je sicer tem listom precej naklonjen. »Obzor« ugotavlja, da »Slovenec« s svojimi listi netočno informira svoje čitatelje, ko trdi, da so za koncentracijo samo voditelji JNS: »Kajti za koncentracijo ni samo Jugoslovanska nacionalna stranka, temveč tudi vse tri skupine beograjske združene opozicije, kar je povsem razumljivo. Proti koncentraciji ni načelno niti Kmetstvo dem. kratake koalicijske. Ve se samo, da dr. Maček noče koncentracije samo zaradi koncentracije, to je vlade za voljo vladi. Ni pa dr. Maček proti koncentraciji, ki bi imela točno določeno nalogo (in za to gre. Op. ur.), ki bi bila v skladu s potrebo utiranja poti za naglo rešitev hrvaškega vprašanja.«

Zagrebski list nato nadaljuje, da je »povsem nerazno odbijati misel koncentracije samo zaradi tega, ker bi v njej sodelovala tudi JNS. Ako se je JNS toliko evolucionirala, da je danes na načelni liniji beograjske združene opozicije, potem ni nobenega razloga za odklanjanje njenega sodelovanja. To tem manj, če so motivi takega odbijanja povsem lokalnega in osebnega značaja glede na dravsko balnovino, kakor jih je mogoče razvideti iz pisanja »Slovenca«. Jasno je, da stoji »Slovenec« na odklonilnem stališču proti JNS ne toliko zavoljo stranke same, kakor zaradi njenega slovenčevstva. »Slovenec« očita dr. Kramerju in tovarišem, da so bili unitaristi. Medtem pa je taisti »Slovenec« skozi leta pridelal unitaristične vlade, odnosno centralistično politiko preteklih re-

prišla pod protektorat nemškega rajha, kot dejanje, ki je posledica nerazumevanja dejanskih razmer.

Hitlerjevo nadzorstvo nad nemško narodno banko

Novi zakon, ki ga pripravljamo, daje voditelju rajha pravico do nadzorstva nad narodno banko in do določevanja smernic njenega dela. Razen tega bo novi zakon uredil na novi podlagi vprašanja razdelitve kapitala, naložnega v narodni banki. Pri tem bomo kar najbolj vpoštevali koristi dosejanih domačin in tujih delničarjev. Po duhu novega zakona ne bodo delne narodne banke borzni papir v najožjem pomenu besede. Zakon zhaia iz stališča, da v državi kjer je dovolj avtoritete, narodna banka nikoli ne sme voditi valutne politike proti volji državnih oblasti. Za valutno stanje odgovarja narodu državna uprava, ne pa emisijska banka. Sicer pa valuta nikoli ni samonikel element, temveč je izraz moči in modrosti državne uprave in gospodarskega življenja. Nemška gospodarska politika mora gledati na stalnost mezd in cen, obeh glavnih pogojev za stalnost valute.

Na koncu svojega govora je Funk takole resumiral temeljne smernice nove nemške finančne politike:

- 1) odložiti čim več bremen za bodočnost,
- 2) prihraniti državi neiznosne obresti,
- 3) čimbolj osvoboditi finančni trg za potrebe privatnega gospodarstva.

Ob sklepu je minister poudaril, da so nove poti kreditne in finančne politike izraz velikih dogodkov sedanjega časa. Te poti niso samo nove, temveč tudi zelo drzne. Njihova ogromna dinamika bo pomagala premagati vse težkote. Potreba sveta po gospodarskih dobrinah je neomejena, treba je samo najti pravo organizacijo in razumno sodelovanje. Nemčija ni še nikoli odklonila roke ki se ji je ponudila v ta namen. Tega tudi v bodoče ne bo storila, tem manj, čim močnejša bo.

Francosko-rumunski trgovinski sporazum

Pariz, 30. marca. AA. (Havas): Šesti francoskega in rumunskega trgovinskega zastopstva so nocoj podpisali francosko-rumunski trgovinski sporazum, po katerem bo Francija podvojila svoje nabavke petroleja v Rumuniji, obenem pa bo zmanjšala carina na rumunske kmetijske pridelke. Odlok, s katerim je odobreno znižanje carinskih tarif, bo objavljen v soboto dopoldna.

Zimov. Se več predstavnikov in prijateljev »Slovenca« so sodelovali v vladah, v katerih so bili dr. Kravar in njegovi prijatelji, bodisi pred njimi, ali pa za njimi. »Slovenec« se v svoji borbi proti koncentraciji poslužuje tudi argumentov, ki jih črpa iz »Hrvatskega dnevnika«, in poski za njimi dokazati, da je dr. Maček proti koncentraciji. Pri tem pa »Slovenec« zamočuje prave razloge dr. Mačkovih pomislekov proti koncentraciji. On navaja čisto druge razloge kakor dr. Maček. Za »Slovenca« so merodajni izključno strankarski interesi nanašajoči se na Slovenijo. Tako prihata do absurde trditve, da je koncentracija nepotrebna, ker so vsi Slovenci že koncentrirani okoli dr. Korošca. Hrvati okoli dr. Mačka, če bi pa za Srbe njihova stvar, ako hočejo koncentrirati svoje sile okoli enega človeka. Hvalažni bi bili »Slovencu«, če bi nam v zvezi s tem pojasnil, zakaj je v vladni deklaraciji posebej naglašena potreba sprejetja novih političnih zakonov in v prvi vrsti novega volilnega zakona. Prav tako bi radi vedeli, kaj pomenijo po mišljenju »Slovenca« besede predsednika Cvetkovića, da je treba prekiniti s preteklostjo in prenehati s taktiriranjem v hrvaškem vračanju. Če je bila kdaj potrebna jasnost v pogledu na prečeta politična vprašanja, potem je to danes. Zato pričakujemo od »Slovenca«, da bo že zaradi hrvaške in srbske javnosti potisnil svoje stališče in povedal, kako si on predstavlja utiranje poti za rešitev prečeta hrvaškega vprašanja. Poslej je bilo že dovolj množnih besedi in obljub Nastopil je čas jasnih solucij.

Nj. Vis. kneginja Olga pri izpitu bolničark RK

Beograd, 30. marca. a. Nj. Vis. kneginja Olga je prisostvovala izpitu prostovoljnih bolničark Rdečega križa. Kneginja Olga je tudi sama prostovoljna bolničarka Rdečega križa in se posebno zanima za razvoj Rdečega križa glede pripravljanja prostovoljnih bolničark. Včeraj popoldne je prisostvovala izpitu v nekem bolničarskem tečaju v domu RK. Sprejeli so jo prvi podpredsednik RK Svetozar Tomić, predsednica ženskega odseka Neka Spasić, predsednik sanitetnega odseka general Ruvidić in drugi predstavniki RK. Nj. Vis. kneginja Olga je izrekla svoje zaupništvo v doseženim uspehom in željo, naj bi se delovanje Rdečega križa še bolj razširilo v vsej državi.

Nadškof dr. Stevanac in ban dr. Natlačen v Beogradu

Beograd, 30. marca. a. Zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac je obiskal danes dopolne finančne ministra Voljina dr. Djuričica, nakar je minister sprejel bana dravske banovine dr. Marka Natlačen. Oba gospoda sta bila nato tudi pri pravosodnem ministru dr. Ružiću.

Vremenska napoved

Zemunska: Nekoliko hladjeje, na zapadu jasno, v vzhodni polovici države pa oblačno in morda tudi dež ali sneg.

Dunajski: Podnevi protežejo jasno, temperatura se bo nadalje dvigala in bo tudi ponoči nad ničlo, na gorah mogoče vreme, ponekod jutranje mogoče.

Franco gospodar španije

Francove čete naglo prevzemajo oblast v vseh zaseđenih republikanskih provincah

Valencia, 30. marca. V Valencia je bilo danes že od jutranjih ur izredno živahno. Prebivalstvo se je zbiralo na cestah, da pozdravi prihod nacionalističnih čet. Vse merto je bilo okrašeno z zastavami. Postavili pa so tudi slavofoke. Ob 10. dopoldne so prispale prve čete nacionalne levantske vojske in sicer civilna garda ter napadalna garda falangistov. Nekoliko pred polnočnem je prispela divizija levantske vojske pod poveljstvom generala Arande.

Po vkorakantju čet generala Franca je bil pregled vojaških oddelkov in mimohod pred generalom Arando.

Uradno poročilo vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da so nacionalistične čete včeraj nadaljevale s prodiranjem. Vzhodno od Madrida so zavzele mesta Puente, Guadalajara in Ancala de Jenaerez, kakor tudi vse ozemlje med vojni črto na Guadalquivru in pokrajino južno od Ancale. Na valenčinskem bojišču operirajo vsi vojni oddelki. Nekaj čet prodira proti obali in so prispale že v Valencia. Drugi oddelki prodirajo na cesti, ki vodi iz Teruela proti Valenci. Ti oddelki so zasedli mesta Segorbe in Sagunt. Nacionalističnim oddelkom se je predalo v tej pokrajini 6 republikanskih batalionov. Na andaluzijskem bojišču sta zavzeti mesti Ciudad

Prekmurje ob zadnjih dogodkih

46 društev v Murski Soboti v tesnem sodelovanju

Murska Sobotica, 30. marca. Že 21. maja tistega leta se je rodila na obnem zboru podružnic sv. Cirila in Metoda v Murski Soboti zamisel meddržavnega narodno obrambnega odbora. Znanemu narodno osvobodilnemu narodnemu delavcu prof. Liški se je poverila naloga da stopi v stik z vsemi vodilnimi organizacijami v Soboti in tako pripravi tla za skupen in enoten nastop. Zamisel se je veselo sprejela vseh društev. Po nekaterih začetnih ovirah je prišlo do prvega meddržavnega sestanka januarja letos. Ugotovilo se je da imajo posamezna društva v svojih programih mnogo skupnega in da so stvari ki naravnost zahtevajo od vsakega zavezanca Jugoslovana da pristopi k delu narodne združbe.

Temu odgovarjajoče se je potem izdelal tudi delovni program. Vsebuje marsikaj, kar spominja na naše površno narodno delo v preteklosti in skuša z načrtnim delom omiliti vse negativne lastnosti ki se vlečejo kakor mra skorzi vsa stoletja slovenske preteklosti in nas razdružujejo. A Prekmurje zahteva z ozirom na svoj položaj in svojo preteklost se prav posebne nege narodnega čuta, zato bo meddržavni odbor ustanovljal knjižnice, prirejal predavanja in tečaje, obdaroval obsejne šole in društva ter skrbel za vzgojo narodnih kulturnih delavcev. Njegova pozornost bo obrnjena tudi usodi rabskih Slovencev. Skrbel bo, da se ne bo izigral zakon, ki otežuje prehod nepremičnin v roke tujcem. Prizadeval si bo podpreti težnje za nacionalizacijo cerkve in za pravno priznanje pripadnosti Prekmurja k mariborski škofiji. Še mnogo drugih potreb vsebuje program za kar bo treba odločnega dela in vsestranske podpore, tudi Slovencev onstran Mure. Te bo seznanil s Prekmurjem oddelček, ki bo organiziran za 20 letnico osvoboditve Prekmurja na jesenski razstavi v Ljubljani. Mnogi pa bodo poizkusili v Prekmurju tudi junija na »Prekmurski teden«.

Delo, ki se je pokazalo kot plod narodnih potreb, so najnovejši dogodki se pospešili. 27. marca je bil že drugi sestanek soboških društev, zastopanih je bilo 22 društev, nekatera so se pa opravičila. Pred-

sednik CMD, solski upravitelj g. Gabrijelič, je v kratkih besedah orisal dosežene priprave in izrazil veselje nad tolikim razumevanjem. Dosedanji program so prisotni odposlanci nekoliko dopolnili. Tako bodo stopili v stik z lendavskimi društvi ki naj osnujejo prav tak meddržavni odbor. Skušali pa bodo navezati stike z vsemi podobnimi odbori v Sloveniji. Da bo delo in poslovanje g. bneješe, se je izvolil izvršilni odbor. Tvorijo ga: prof. Liška, prof. Potokar, solski upravitelj Gabrijelič, sodnik Piškur, šef borze dela Kerec, R. Titan (okrožje kmetijskih fantov in deklet), Niselic (Škol), učiteljica Brezgarjeva, Čačinovič (klub prekmurskih akademikov).

Gimnazija kneza Koclja se odslej imenuje zavod v Murski Soboti

Murska Sobotica, 28. marca. Ministrstvo prosvete je na prošnjo profesorkega zbora soboške gimnazije dovolilo, da se državna realna gimnazija v Murski Soboti preimenuje v gimnazijo kneza Koclja. S tem aktom je največjemu prekmurskemu prosvetnemu zavodu dano za službeno priznanje za njegovo težko in odgovorno poslanstvo pri vzgoji mladega obmejnega rodu. Obenem je tudi ovekovčen spomin na slovenskega vladarja, čigar kip stoji v novem jugoslovanskem parlamentu v Beogradu poleg srbskih in hrvatskih vladarjev kot simbol suverena vladarja naše krvi.

Knez Kocelj (861—874) je bil oni slovenski vladar iz dobe naše srednjeveške samostojnosti, ki je dosegel politično in cerkveno neodvisnost Dolnje Panonije in je s svojimi državnimi in kulturnimi deli postavil svojo državo v vrsto takratnih kulturnih evropskih narodov. Moral je pač imeti velik vpliv in uživati velik ugled, da je dosegel od Rima ustanovitve samostojne slovenske nadškofije. Čenil je slovenske knjige in se navduševal za nje. Brez njega bi vse dotedanje delo sv. bratov Cirila in Metoda zadušili nemški duhovniki in politična nemška nadvlada, vse njuno delo bi ostala samo epizoda. Po

in Kardoš (jadranski letalci). Prosvetno društvo in Zavednost bosta svoja zastopnika šele izvolila.

Se to pomlad bo skušal odbor izvesti pokret za postavitev spomenika prekmurskim književnikom. Načrt je že izdelal arhitekt Tomori. Postavljen bo verjetno pred »Szaparyjevimi gradom«. Narodno pesem bo pa gojili pevski zbor, sestavljen iz pevcev vseh društev.

Vzpodbuda in prvo delo je nastalo v središču Prekmurja, slišijo se pa že klici za deželo, naj se to delo čimprej razširi na vas. Nihče več ne dvomi v nujnost narodne strnitve.

njegovem posredovanju in odkritem prizadevanju pa se je začelo delo sv. bratov nadaljevalo in tako moglo po njihovi učenosti zapustiti tako globoke sledove v srednjeveški književnosti Hrvatov, Srbov, Bolgarov in Rusov.

Da je dobila Koceljevo ime vprav gimnazija, je pomembno zaradi tega, ker bodo s te mladi rodovi, ki bodo šli skozi gimnazijo, živeli pod vplivom imena slovenskega vladarja, pod čigar vladjo je Prekmurje dihala kratka leta svoje svobode, potem pa zapadlo v tisočletno podanost. Kljub temu pa je zavedni rod ohranil dediščino kneza Koclja skozi stoletja in jo pred 20 leti priključil svobodni državi. Mladi rodovi se bodo ob imenu kneza Koclja učili ljubiti slovensko knjigo, kakor jo je po besedah staroslovenskega rokopisa vzljubil knez Kocelj.

Imenovanje gimnazije v Murski Soboti po knezu Koclju naj odstrani tudi poslednjo krivično sodbo o Prekmurju v naši javnosti in naj v zvezi s proslavo 20 letnice osvoboditve Slovenske krajine in ustanovitve gimnazije, ki jo bo Prekmurje praznovalo ko Prekmurski teden od 18. do 26. junija, dvigne slavo, v kateri je pred dvajsetimi stoletji ta zemlja zažarela kot sestavni del Koceljeve Panonske države.

ALBUS terpent. novo milo

varuje Vaše perilo!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime Albus!

izvedeli, da zahaja v neko pošteno, a zelo siromašno družino v mestu, kjer si je znal za nekaj časa poiskati zatočišče. Ko je prvič prišel v hišo, je gospej poklonil ročavice, češ da je ne bo zeblo, in kadar je potem še prišel, je zmerom prinesel kakšno malenkost — v zahvalo, da se lahko pride pogret, je dejal. Dokler je ostalo pri malenkostih, se v družini še niso čudili. A ko je prinesel skoraj nov ženski plašč pa steklenico likerja in takšne reči, so se domači začeli spogledovati. On pa jih je znal zmerom pretentati s kakršnmoli izgovorom, pripovedoval jim je, da mnogo potuje okrog in da je vse skupaj pod roko kupil za smehen denar. Da je njihov gost v resnici samo vlomilec in tat, so spreveldili šele, ko je v hišo vdrila policija. Pošteno so priznali vse in organom kriminalnega oddelka izročili celo majhno zalogo Pibernikovega plena. Na podlagi najdenih predmetov je bilo na njih pojasnjenih za dober ducat vlomov in tatvin, ki jih je Pibernik zagrešil v mestu in na periferiji ter v domačem Fretzetu in Rozinu v Laškem. V celotno mu dokazali nad 20 vlomov in tatvin. Večino očitanih dejanj Pibernik prizna, navaja pa, da je odnesel manj stvari, kakor jih oškodovanci pogrtešajo. Razen njega je policija aretirala še dva njegova tovariša, a mož odločno odklanja, da bi bil kdo z njim sodeloval. Vse vleme in tatvine, pravi, je izvršil sam. France Pibernik je v moralnem in socialnem pogledu

zanimiv tip,

kakršnih policija in paragraf ne srečujeta vsak dan. Čeprav kot natak brez posla, razume se ne živi v rožnatih razmerah, se vendar ne da reči da krade iz lastne gmo-
tne potrebe. Samo nekatere predmete je

nosil v zastavljalnico, da je nanje dobival manjše zneske, samo tu pa tam je kdaj kaj malega od svojega plena prodal. Vse drugo, šunko, salamo, sir, likerje, perilo, obleko, čevlje, plašče pa je po navadi zastoj razdelil svojim prijateljem in prijateljicam. Kakor bi ta okoliščina utegnila začrtati nekakšno simpatično potezo v njegov moralni obraz, pa ga na drugi strani prikazuje kot povsem brezvestnega, nemoralnega zločinca dejstvo, da je največ plena odnašal prav siromašnim ljudem. Njegovi vlemi v bifeje in gostilne so šli v glavnem na račun skromno plačanih natakarij in služkinj. Zgodilo se je, da je služkinji odnesel zimski plašč, ki ga je malo prej na obroke kupila za 1200 din, da ga je morala odplačevati še dolge zimске mesece, ko je prezbala brez njega. On pa je ta plašč brez pomisleka, pa tudi brez vsakega utemeljenega razloga poklonil svoji znanici. Ko je iz gostilne odnesel 20 parov kranskih klobas, jih je mirne duše poklonil prvemu znancu, na katerega je naletel, brez ozira na to, ali jih je bil potreben ali ne. Vse kaže, da je France Pibernik bolesten kleptomani, ki ga nobena kazen ne bo mogla popboljšati ali izmodriti. Za take ljudi bi bilo treba ustanoviti poseben zavod, da se družba zavaruje pred njimi.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefov« gresko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.
Ogl. reg. S. št. 30474/35.

Uničevanje rib v Kamniški Bistrici Na stotine mrtvih lipanov in postvri

Kamnik, 30. marca. Poročajo nam: Naše reke in potoki, ki so svoje dni sloveli po svojem ribjem bogastvu, bodo v doglednem času popolnoma prazni, ako ne bodo oblasti končno napravile energično konec uničevanju ribjega roda s strani raznih podjetij. Nedavno smo čitali v listih o uničevanju rib v Savi. Enak dogodek smo opazili pretekli teden v Bistrici od Kamnika navzdol. Vzdolž Bistrice od Kamnika, Homca do Domžal in še nižje je voda nosila na stotine mrtvih lipanov in postvri.

Ni dvoma, da je bila v Bistrici spuščena strupena tekočina, ki je pomorila vse, kar je bilo živega v reki. Bistrica je sedaj od Kamnika do Domžal prazna in ni več v njej nobenega življenja. Ribski revirji ob tem Bistričnem toku so tako postali brez vsake

vrjednosti. In kdo je zakrivil to brezvestno ribjo morijo? Stvar je na dlani: eno izmed tovarniških podjetij, ki stoji ob vodi. Uvedena je preiskava, ki bo, o tem ne dvomimo, z lahkoto dognala, katero je bilo to podjetje, ki je s svojim brezvestnim početjem lahko miselno pokončalo tako množico najplemenitejših naših rib in spravilo v življenjsko nevarnost tudi mnoge ljudi in živine, ki so ob pomanjkanju druge pitne vode primorani piti Bistrico. Pričakujemo, da bo pristojna oblast z vsoto strogostjo nastopila proti dotičnemu podjetju, ki na tako brezvesten način zastavlja »bistro hčer planin« in spravlja v nevarnost življenje ne samo živali, marveč tudi ljudi. Razume se po sebi, da bo moralo dotično podjetje poravnati tudi povzročeno škodo, ki jo ugotovljajo ribarski interesi in strokovnjaki.

Inspektor Lavoslav Brus

Danes se sreča g. Lavoslav Brus, inspektor pri direkciji pošte, brzojava in telefon v Ljubljani, z Abrahamom, Vedno skromen, ves vdan svoji družini in poklicu, bo stavlil svoj praznik v krogu svoje ljubljene

obitelji. Kot značilen narodno zaveden mož je deležen splošnega spoštovanja v širokem krogu svojih tovarišev in službencev, ki so mu podrejeni. »Jutro« pa ceni v njem dolgoletnega zvestega naročnika in pridru-
žuje čestitkam drugih tudi svojo z željo: Se na mnoga leta!

Nalivi in poplave v Bosni

Sarajevo, 30. marca. Prejšnji teden je v Bosni močno snežilo, v nedeljo pa je nastopilo južno vreme in jelo je deževati. Sneg se je naglo topil in v mnogih krajih so se ball poplavi. Ta strah je bil upravičen. Ko je dva dni in dve noči deževalo, so reke in potoki močno narasli, in že v noči od ponedeljka na torek so bile v mnogih krajih nevarne poplave. Vremenski preobrat je bil zelo nevaren tudi zaradi močne burje, ki je že v nedeljo prekinila telefonske zveze Sarajeva s severnimi in zapadnimi kraji. Ponekod škode še niso mogli popraviti in zaradi tega v Sarajevo še nimajo točnih poročil o škodi, povzročeni od nalivov, poplav in burje. V srednji in zapadni Bosni je škoda velika. Na železniški progi Sarajevo—Brod so imeli vlaki velike zamude, med postajama Kakanj in Modrinje pa so hudourniki sprožili velik plaz zemlje in kamenja na železniško progo. Eden izmed potniških vlakov, ki je vozil iz Broda proti Sarajevu, je obšel v velikem kupu zemlje in kamenja, lokomotiva je skočila s tira, škode in nesreče pa k sreči ni bilo. Podobna nezgoda je bila včeraj tudi na progi Doboj—Tuzla. Tudi hudourniki so na nekaterih mestih poškodovali železniško progo.

V Sarajevo so poplave napravile precej škode. Koševski potok se je v svojem gorjem toku razlil preko bregov ter poplavljal nekatere vzorne nasade in poškodoval tudi več hiš. V vzhodnem delu mesta pa je Čoln potok tekel kakor reka. Francoska obala je bila vsa pod vodo in je voda zalila kleti in mnoge pritlične prostore. V Pašićevi ulici pa je poškodovala tudi nekaj starih hiš. V predmestju Krasno je pustila s svojimi

ČESKI FILM — ČESKA UMETNINA PO ROMANU PISATELJA J. Š. BAABA
HANA VITOVA
ZDENĚK ŠTEPANEK

Župnikov križev pot

Danes premiera! Ob 16. in 21.

Kino Union, tel. 22-21

Ena najlepših filmskih umetnin, življenjski roman borca za svobodo in pravico, roman zaščitnika revnih, ponižanih, teptanih in zaničevanih! Film, ki je vsebinsko lepši in globlji od nepozabnega filma »Kirchfeldski župnik«.

Visoki računi bratovske skladnice

Priprave za zidanje nove bolnišnice na Jesenicah

Jesenice, 30. marca. Glavna skupščina Bratovske skladnice na Jesenicah je na obnem zboru preteklo sredo pokazala izredno velik obseg dela, ki ga je ta ustanova izvršila za ves jesenski revir. Računski zaključek bolnišnice blagajne izkazuje tako visoke dohodke in izdatke kakor doslej še noben računski zaključek naših bratovskih skladnic. Skupnih dohodkov je bilo v bolniški blagajni 4.019.863, izdatkov pa 3.559.219, tako da je bilo poslovnega prebitka 460.644 din. Cistega premoženja je zdaj že 2.461.127 din. Povpreč-

no število zavarovanih članov vsakega leta je bilo 3.969 (nasproti 3.334 v prejšnjem letu). Z decembrom je zapustil službo zdravnik dr. Viljem Schwab, ki je bil skoraj 27 let skladnični zdravnik. Njegov namestnik dr. Jože Hafner iz ljubljanske bolnišnice bo službo nastopil s 1. majem. Dotlej ga nadomešča dr. Avgušt Tancar. Nadalje je bil lani s 1. majem nastavljen za radovljiški okoliš dr. Jakob Debevec, ker stanuje v Radovljici sami in bližnji okolici znatno število zavarovanih članov.

Med najvažnejšimi ugotovitvami in razmotrivanji na glavni skupščini je bila zadeva gradnje nove bolnišnice na Jesenicah. Kakor je znano, je bil razpisnatečaj za načrte s tremi nagradami in s petimi odkupi v skupnem znesku 60.000 d.n. Osnutek je treba predložiti do 23. maja 1939. Razsodišče tvorijo zastopniki uprave in zdravstvene službe ter strokovnjaki v pogledu zidave zdravstvenih ustanov. Osnovo razpisa tvori izčrpen gradbeni program.

Iz boleznega nagiba je kradel in vlamljal plen pa razdajal revnim ljudem

Ljubljana, 30. marca. Od avgusta lani je imela naša policija mnogo sitnega opravka z zasledovanjem neznanih vlomilcev, ki so se lotevali svoje-
ga posla kot prevežani, izurjeni specialisti. Noč za nočjo so tatovi obiskovali gostilne in bifeje v mestu in okolici, pa tudi po oddaljenih podeželskih krajih, in vsa znamenja so kazala, da gre v vseh primerih za iste storilce. Toda vse poizvedovanje in preganjanje je ostalo brez uspeha. Blago, ki so ga bili odnesli, je izginjalo bog ve kam, o tatovih samih ni bilo ne duha ne sluha, dokler ni srečno naključje odkrilo sledi. Pri vsej svoji klavirnosti in mišeriji ima zgodba tudi precej romantičnega nadiha.

Ukradena harmonika

Nekje v mestu živi mlad doktor medicine, ki ima tudi majhno, simpatično strast: od srca rad igra na harmoniko in ljudje, ki so ga kdaj poslušali, priznavajo, da je mojster v svoji umetnosti. Doktor stanuje in se hrani v neki gostilni, kjer so imeli odlično harmoniko modernega tipa. Marsikateri večer se je malo zasedel, ko je poverčarjal, ter prijateljem in znancem zaigral kakšen komad. Pozimi nekoč je bilo v gostilno vlomljeno. Tatovi so odnesli precej bogat plen, natakarij, služkinji in njemu so pokradli za več tisočakov perila in obleke, a z njimi je izginil tudi njegov priljubljeni instrument. Za božič je doktor odšel na kratek dopust v svoj domači kraj, nekam na Dolenjsko. Tam je z družbo napravil izlet v sosednjo vas in prešena po-
sem, ki se je razhlajala z harmoniko, ga je zvalila v gostilno. Žilica mu je dala miru, nazadnje je še sam sešel po harmoniki, da bi nekaj malega zaigral — a skoraj ni mogel popisati njegovega začudenja, ko je spoznal instrument, ki je bil nekaj dni po-

prej ukraden v ljubljanski gostilni. Gostilničar je bil harmoniko kupil od nekega v okolici, ta pa jo je dobil v dar od nekega sorodnika iz Ljubljane.

Tako se je počasi začela razvijati vsa reč. Skoraj isti čas je bila ljubljanska policija opozorjena, da se je

druga harmonika

ki je bila prav tako ukradena ob vltomu v neko ljubljansko gostilno, pojavila v Zagrebu. Tam se je pri znanem izdelovalcu harmonik oglašil neko in mojstru naročil, naj mu izdela posebno harmoniko. Pripovedoval mu je, da je v neki prodajalni starin videl takšen in takšen instrument, in izrazil željo, naj mu mojster izdela nove harmoniko istega vzorca. Harmonikar se je nemalo začudil — na las takšen instrument kakor mu ga je opisoval naročnik, je bil neko sam izdelal za gostilničarja v Ljubljani. Potrdil se je v starinarnici in v resnici spoznal svoj izdelek. Pisal je svojemu odjemalcu v Ljubljano in povprašal, kako je mogla harmonika zaiti v Zagreb. Tako je prišlo na dan, da so jo bili odnesli vltomilec. Instrument, ki je bil vreden poltretjih tisočakov, je zagrebškemu starinarju prodal mož kakšnih 40 let za skromno ceno 500 din. Na podlagi dognanj, ki sta jih bili policija in žandarmerija s pomočjo doktorja medicine zbrali na Dolenjskem, in po osebnem opisu prodajalca, ki ga je podal zagrebški starinar, se je sum strnil na 40-letnega bivšega natakarija Franceta Pibernika, ki je doma od Sv. Urha na Dolenjskem, a se po navadi zadržuje v Ljubljani ter je poleg mnogih manjših kazni odsedel nekoč tudi 5 let za tatvine in vleme, ki jih je bil zagrešil v družbi profesionalnih vltomilcev.

Moža pa vendar še dolgo niso mogli izslediti, ker je bil brez stalnega bivališča. Nazadnje so agentje kriminalnega oddelka po-

denič pa si je želel samostojnega dela in je tako prepotoval lep del naše domovine išče, kje se bo naselil in si ustanovil domače ognjišče. Pred tridesetimi leti je prišel na Dvor in se odločil, da ostane za vedno na Dolenjskem.

Tu je prevzel majhno trgovino, ki pa jo je s pridnim delom in stredljivostjo močno povzdignil ter napravil iz nje res dobro podjetje, sloveč po solidnosti. Na Dvoru si je tudi izbral življenjsko družico in se z rodinjo še bolj navezal na svojo novo domaćijo. Postal je pravi Dolenjec in daleč na okoli čistlan gospodar, možak, h kateremu se ljudje zatekajo po dober svet in po pomoč. Slavljenec je odprti rok in odprtega srca, ki ne pozna zlobe in zahrbitosti ter z veseljem postrže in pomaga, kjer le more. G. Može je naprednjak starega kova, ki ga ne zlomi noben vihar. Kot dober in vester gospodar je stalno v obdoru hranilnice, v prejšnjih letih je bil tudi občinski odbornik ter je vedno zastavljal svojo besedo v korist občinarjev. Občepošovanemu možu, naprednemu gospodarju in poštenjaku želimo še dolgo v isto srečnih let v zdravju in zadovoljstvu!

Težave slaščičarjev

Ljubljana, 30. marca. Danes popoldne so v hotelu Štrklju zborovali naši slaščičarji in medičarji. Zborovanje je vodil društveni predsednik g. Adolf Pelicon, ki je pozdravil zastopnike zbornice za TOI, mestne občine in mariborskega združenja. V poročilih uprave so bile opisane težkoče, s katerimi se mora boriti obrtnik slaščičar ali medičar, zlasti se v veliki meri prizadevajo zatreti številne nelegalne pojave prodaje slaščic. Večina mojstrov komaj še živi, vendar pa je lani 13 mojstrov prijavilo ali obnovilo obrt, da šteje združenje 75 članov. Člani pogosto ne prijavljajo pomožnega osebja in bodo vsi prizadeti odslej globlji. Slaščičarji bodo sodelovali pri veliki obrtni razstavi.

Pri volitvah je bil po dolgi debati izvoljen ves stari odbor. V nadaljnjem poteku se je govorilo o potrebi zidanja obrtnega doma, kakor jih imajo Zagreb, Beograd in tudi naša manjša mesta. Nekaj denarja za ta dom je že v njegovem fondu. Iznešena je bila zahteva po avtonomnem obrtnem odseku ali samostojni zbornici, v kateri bodo obrtniki lahko sami gospodarili in reševali svoje zadeve. Usvojen je bil nadalje predlog, naj se skuša doseči pri banški upravi, da bodo vse slaščičarske lahke v času od 15. maja do 15. septembra odprte do 22. ure, kakor je to v Zagrebu, Beogradu in drugje. Uprava tudi namerava osnovati podporni fond, ki bo nudil podpore onemoglim mojstrom.

Akademija v Trgovskem domu

V soboto ob 20. prireditelj slušatelj abiturientskega tečaja v Trgovskem domu akademijo, pri kateri bo g. Miloš Zihner za-

igral dve skladbi za saksofon. Pri sporedu bodo nadalje sodelovali gđica Mlejninkova ter Toča in Dušan Prevorsek. Imena povedo dovolj. Tudi Adamčev jazz vas ne bo razočaral, kakor tudi ne buffet in bar. Na videoplati

Domače vesti

* Letošnja sezona zračnega prometa. Kot prva domača ali notranja zračna proga bo 1. maja uvedla promet proga Zagreb-Borovo-Beograd in obratno. Ta proga bo ostala v dnevnem rednem prometu do 30. septembra. 16. maja se uvede promet na dnevni redni progi Zagreb-Beograd-Bukarešta in obratno ter na progi Zagreb-Benete-Milano in obratno. Druga domača ali notranja proga Zagreb-Ljubljana in obratno ter proga Zagreb-Split-Dubrovnik v obeh smereh bo uvrstila 15. junija. Istočasno bo uveden promet na mednarodni progi Zagreb-Dunaj-Praga, ki bo v smeri iz Zagreba vsak ponedeljek sredo in petek, v obratni smeri pa vsak torek, četrtek in soboto. Proga Zagreb-Sarajevo-Dubrovnik, ki bo tudi odprta 16. junija, bo obratovala trikrat na teden — vsak torek, četrtek in soboto, v nasprotni smeri pa vsak ponedeljek, sredo in petek. Poleg teh prog bodo tudi nekateri tuja zrakoplovna društva uvrstila naše najvažnejše zrakoplovne postaje v svoj prometni red.

* Loterija novosadskih novinarjev. Ministrstvo za poljedelstvo je dovolilo novosadski sekciji Jugoslovenskega novinarskega združenja prirediti loterije v korist podpornega sklada za člane sekcije. Loterija novosadskih novinarjev je organizirana na solidni podlagi. Glavni dobiček je avtomobil, potem pa sledi še tisoč nagrad v skupni vrednosti 125.000 din in grede tako dve tretjini od izkupička srečk za nagrade. Zrebanje bo 18. junija v Novem Sadu v veliki dvorani »Slobode« v prisotnosti uradnih komisij. Srečke, ki stanejo 20 din, so udeležencem loterije na razpolago pri novosadski sekciji JNU.

GOSPODIJE!

NOVOSTI ZA PROMENADO
IN SPORT:

EKSKLUZIVNI ANGLEŠKI
KUPONI

in DIN 250.— DO 320.—

MANUFATURA

SOUVAN

F. KS.

MESTNI TRG 24.

* Neredna dostava pošte v občini D. M. v Polju. V tej občini, ki je ena izmed največjih po svojem obsegu in po številu prebivalstva, so postale poštne razmere zelo slabe. Za ves svoj obsegi okoliš ima pošta samo tri pismonoše, pošte pa je toliko, da bi jo moglo v redu raznašati pri največji vni in pridnosti komaj pet pismonoš. Vasi Vevče, Slape in Studence imajo prebivalcev za celo mesto, v občini je tovarna papirja, naseljenih je tudi lepo število uradnikov iz Ljubljane, a pošta se že več dni zelo neredno dostavlja. Zjaj smo slišali, da je en pismonoša zbolel, kar seveda ni čudno ob tolikem naporu vsak dan. Nadomestila zanj ni in tako je prišlo, da mnogi ne dobijo svoje pošte. Zjaj hodijo sami po njo v poštni urad, kar je velika nadloga za te itak z delom preobremenjene poštne uradnike. Prebivalci se hudejo zaradi neredne poštne dostave, ki je vendar plačana, ter pričakujejo nujno ureditev poštne prometa, kakršnega zahteva tako velik okoliš.

* Afera požarevske železnice spet enkrat zaključena. Senat beogradskega okrožnega sodišča je po večdnem razpravi likvidiral z oprostilo sodbo znano afero graditve požarevske železnice. Obtoženi so bili odvetnik Bogojević, lekarnar Mihel notar Aksentijević in inženjer Vrsalović, ker so, kakor je stalo v obtožnici, zlorabili svoj društveni položaj ter svoje vplivne zveze, da je bila po njihovem predlogu sklenjena pogodba med nekdanjo oblastno upravo v Požarevcu in inozemskim podjetjem »Orient-Konstrukte« o najetu posojila v znesku pet milijonov dolarjev za graditev požarevske železnice, kar je našo državo, dunavsko in moravsko banovino oskodovalo za to veliko vsoto. Obtožencem pa izposlovalo provizije in nagrade v znesku več tisoč dolarjev. Senat se je prepiral, da so pogodbo pregledali in odobrili merodajni faktorji — ministrstvo prometa, gradb., gozdov in rudnikov ter finančno ministrstvo — in, ker vsi tri činitelji v pogodbi niso videli kakšne škode za državo, tudi posredovalci ne morejo biti odgovorni. Vsi obtoženci so bili oproščeni, državni tožilec pa je napovedal revizijo in bo tako stara afera spet prišla na dnevni red.

* Sezona v Opatici se že uveljavlja. Opatica z okolico vred je prelesten cvetoč kraj in hoteli so že zdaj dobro obiskani od odličnih gostov iz raznih držav. Vsak dan prihajajo nove prijave in, ko pridejo na vrsto kulturne, zabavne in sportne prireditve, o katerih smo že poročali, bo Opatica zbrala še ugodnih mednarodnih letoviščarjev. Pomlad v Opatici očara vsakega gosta in kdor le more, se spet vrne tja ne samo zaradi zanimivega družabnega življenja, temveč tudi zaradi izrednih krasot prirode. (—)

* Prijavite se pravočasno za Putnikove izlete o velikonočnih praznikih. Sporedi na razpolago v vseh biletarnah »Putnika«. V Trstu, Gorici, Idriji in Benetke priredi izlete »Putnik« za velikonočne praznike. (—)

* Za velikonočni izlet v Gorico, Trst, Benetke in Idrijo se zaključijo prijave v soboto 1. aprila. Izletna pisarna M. Okorn. Ljubljana, Franciskanska ulica — telefon. št. 22-50. (—)

* Sedaj je čas, da pohitite po srečko drž. razredne loterije v glavno kolekturo »Vrelec sreče«. Dosedaj je domača kolektura »Vrelec sreče« izplačala svojim naročnikom ogromno število dobrih kakor tudi premij. Da pa bo možnost še večja zadeti velike dobitke in premije, zato praviljudo vabi domača kolektura »Vrelec sreče«, da si vsak nabavi pri njej srečko. Domača kolektura »Vrelec sreče« se odlikuje po velikem številu srečk raznih serij, hitri, točni in strogo solidni postrežbi ter takojšnjem izplačevanju dobrih in posujsu v splošno zadovoljnost igralcev. Zato pohitite in še danes naročite srečko pri »Vrelec sreče«, ker tu je sreča doma. V novem kolu bo izplačala drž. razredna loterija igralcem 65.000.000 milijonov dinarjev. Zrebanje I. razreda 38 kola bo 14. aprila t. l. Cena srečk: četrtnina din 50, polovica din 100, cela din 200. Priporočila se Vam domača glavna kolektura »Vrelec sreče«, Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14. tel. 3510. (—)

* »FORVILLE« 5 fleurs. Trois valse. Les yeux noirs. in Lavande Eau de Cologne dokazuje negovanje in Vas osvetejuje. Dobi se seveda v Parfumeriji NADA, Ljubljana, Franciskanska ulica.

* Izjava. Podpisana izjavljiva, da sva izstopila iz kroga sotrudnikov »Totoga lista« in v bodoče nimava s tem listom nobenih stikov. Ivan Albrecht in Jože Pukl.

* Za velikonočne pozdrave uporabljajte Ciril Metodove razglednice! Podpirajte domačo obrt in slovensko šolstvo! (—)

Iz Ljubljane

u— Koncert Akademik-ga pevskega zbora bo v ponedeljek, 3. aprila ob 20. uri v Unioni pod naslovom: Pesem slovenskega prepoveda. — Vstopnice in programe dobiti na univerzi. Rezervirane vstopnice je treba dvigniti v ponedeljek najkasneje do 12. ure. (—)

u— Vodnikova družba ima svoj redni občni zbor danes, v petek, ob 18. v klubi sobi restavracije »Zvezde« pritiščje desno.

u— Smrt vzornega očeta. V Ljubljani je včeraj umrl železniški upokojenec g. Anton Kadunc v visoki starosti 80 let. Smrt blagega očeta obkrojuje pet sinov in hčerka edinka, poročena Podgornikova. Blagi pokojnik je ves živel za svojo družino in je z marljivostjo ugledil vsem svojim otrokom pot k srečnejšemu obstanku in k uglednim položajem. Zato pa je tudi bil deležen najtoplejših ljubezni svojih dragih. Zadnji pot bo nastopil jutri, v soboto ob 18. izpred mrtvašnice na Vidovskani cesti. Naj mu bo ohranjen časten spomin, žalujočim izrekamo iskreno sožalje!

Zene imajo rade čedno napravljene može. Lepe, modne pa cenene vzorce za površnike in obleke dobiti v MANUFAKTURI TRGOVINI
JANKO ČEŠNIK
LJUBLJANA — LINGARJEVA

u— Angleško društvo opozarja na današnje predavanje o univerzitetnem življenju v Cambridgeu, ki ga bo imel ob 18. v beli dvorani hotela Union pomožni učitelj angleščine na ljubljanski univerzi g. Alexander Lawrenson. Ker je to njegovo nastopno predavanje v Ljubljani, s tem se posebej opozarjamo občinstvo, da se zanimivega predavanja v čim večjem številu udeležijo.

u— G. Emil Kralj, ugledni igralec naše drame, proslavi v torek 4. aprila 25-letni jubilej svojega odrskega dela. Ob tej priliki bo nastopil v Tolstojevi drami »Živi mrtveci« v vlogi Fedje Protasova. Jubilejno predstava bo v opernem gledališču. Vljudo prosimo ljubitelje številne prijatelje in častilce njegove umetnosti, da kupijo vstopnice pri dnevni blagajni v operi, kjer so že zdaj na razpolago.

Smučarski Dom S.K. Hiriža RATEČE - PLANICA

od 1. aprila dalje posezjske cene. Krasni izleti v okolico. — Sonce. — Dober sneg.

u— Razstavo izbranih belokrajinskih pisanih priredi državni oredni zavod za ženske domače obrti v Ljubljani v okviru svojih jubilejnih prireditev v nedeljo 2. aprila na Novem trgu št. 4/L. Zavod praznuje letos 20-letnico obstoja in priredi ob tem jubileju več razstav, ki bodo pokazale podrobno delo zavoda med našim ženskim svetom, organizacijo dela, propagando, itd. Z razstavami bodo združena tudi predavanja. Poleg pisane bodo razstavljene tudi narodni prtički ter najmodernejša čajna in kavine garniture. Prijatelji domačega dela so vabljene k razstavi, ki je brez vstopnine.

u— V teh težkih časih imamo potrebo, da se človek človeku približa, da pomaga drug drugemu. Zato se obrača društvo »Kolo jugoslovenskih sester« do vas vseh z iskreno prošnjo, da ga podprete v njegovem človekoljubnem prizadevanju. Prosimo, da ne odklonite odzornice, ki — kakor vsako leto v cvetnem tednu — tudi letos prodajajo oljke v prid ubogim in zapuščenim. Sprejmite od njih drobno oljčno vejico, ta simbol miru, ki jo vam izročijo z globoko željo: »O, naj te oljke, kjer bi bile, bi blagoslov in mir delile!«

u— O nenavadnih naključjih in živilih borbah, ki so pred sto leti dovedle do izuma fotografije, bo govoril nocoj ob 20. univerzitetni asistent g. J. Branc v lokalni Fotokluba Ljubljane v Levs'kovi ulici za »Mladiko«. Predavanje bodo ilustrirale skioptične slike. Vstop prost.

Samo še
danes

u— Sokol I Tabor priredi v pros'avo 20-letnice obstoja Jugoslavije dve telovadni akademiji. Cilnska bo v soboto 1. aprila ob 20. mladinska pa v nedeljo 2. aprila ob 15.30. Vabimo sokolstvo naklonjeno občinstvo, da se teh akademij v lepem številu udeležijo. Vstopnice dobiti dnevno od 16 dalje v društveni pisarni na Taboru. (—)

u— Zopet češki film — slovenska filmska umetnina na sporedu v kinu Union. Češka filmska industrija je dala doslej že dovolj dokazov o svoji umetniški višini s filmskimi deli, kakor so to bili nepozabni filmi »Hurdubalovi«, »Hajduk Januške«, »Nedolžnost«, »Križ ob potoku« itd. Najnovejši češki film bo od danes naprej na sporedu v kinu Unionu »Zupnikov križev pot« in bo po svoji lepoti in globoki vsebini zasenčil vsa dosedanja češka filmska dela. Ta film je bil v Pragi nagradjen z državno nagrado in visokim odklivanjem ter je napravljen po romanu češkega pisatelja J. S. Baar'va »Roman knžev«. Knjiga in film predstavljata življenje duhovnika kot bora za pravico in svobodo ter kot zaščitnika revnih, ponižanih, teptanih in zaničevanih ljudi. Film ki soominja nekoliko na nepozabni film »Kirchfeld-ki župnik«, je od omnienega filma brezovno manj leni in vsebinsko slabši. Vsi slovenski čuteči prijatelji češke filmske umetnosti so vabljene, da si ta lep film »Zupnikov križev pot« v Unionu ogledajo. (—)

u— Prešernov večer s predavanjem dr. Antona Sločnika in recitacijami g. režiserja Cirila Drbeveca bo drevi ob 20. v dvorani Trgovskega doma (Gregoričeva ul. poleg Trgovske aka'emije). Slavstveno društvo vljudo vabi na to prireditev. Vstopnine ni.

u— Prosvetno društvo Simon Gregorič (prej Plamen). Prejeli smo: Zastopnik imenovanega društva je hodil z nabiralno poilo po Ljubljani in pri zasebnikih, pri trgovcih in obrtnikih, ki so imeli posla z zidavo Franciskanske dvorane, nabiral prispevke, kakor je dejal, za Franciskansko dvorano in za gori omenjeno društvo. Javnosti se s tem sporoča, da omenjeni govod zastopnik ni bil pooblaščen od nikogar, najmanj pa od župnega urada Marjinega Oznanjenja, da nabira zadevne prispevke. Če je bil pooblaščen od Prosvetnega društva Simon Gregorič ali ne, bo dognala policijska preiskava. Do zdaj nabrane zneske je porabil sam. To polasnlo slovenski javnosti, da ne bo še kdo nasledil.

u— O spopadu na Tihem oceanu bo predaval drevi ob 20. univ. profesor g. dr. Andrej Štampar iz Zagreba v dvorani Delavske zbornice pod okriljem Jadranske straže. Predaval bo o zgodovini dosedanjih konfliktov in o ozadju sedanjega kitajsko-japonskega spopada. Predavatelj je živel dolgo časa na Kitajskem kot član higien-ske komisije kitajske vlade in je zbral mnogo zanimivega materiala. Predavanje bo spremljevalo večje število skioptičnih slik. Vstopnina 2 do 4 din. Vabljeni!

u— Društvo »Dom in šola« na III. realni gimnaziji za Bežgradom priredi v soboto 1. aprila ob 20. v šolski telovadnici dobrodelno materinsko proslavo s pestrim sporedom. Ves dohodek prireditve je namenjen podpori revnih dijakov.

u— Vsa kulturna Ljubljana bo dostojno proslavila spomin našega najčijega pesnika Franceta Pešerna v soboto dne 1. aprila ob 8. uri zvečer v Franciskanski dvorani. Dokažimo, da znamo ceniti dela naših velikih mož.

u— Opozarjamo na III. javno produkefjo gojencev drž. konservatorija, ki bo v ponedeljek 3. aprila ob 47 v veliki filharmonični dvorani. Sporedi so že na razpolago v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— Senljakobsko gledališče ponovi v soboto zvečer in nedeljo popoldne ljudsko veseloligo z godbo in petjem »Slaba vest«. Veseloliga je polna življenja, veselja in vaške šegavosti ter nesmiselnosti bita hinavstvo in svetohltnstvo. Delo je režiral g. Eypper, ki je deanje poživl z mnogimi zbori. g. K. Boštjančič pa je ugledal tri pesmice.

u— Pedagoški trčaj za starše v Spodnji Šiški. Drevi bo predavala ga Krista Hafnerjeva o temi »Starši in otrokovo šolsko delo«. Predavanje bo ob 8. zvečer v prostorih ljudske šole.

u— III. (45.) Delavski prosvetni večer, kot zaključni prosvetni večer prireditelja »Vzajemnost« in »Zarja« v soboto, dne 1. aprila ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Spored je sestavljen iz enoletnjake (2. dejanja) »Potopljene svetle. Seliskarjev »Zagovor« v sliki, nastop mešanega zbora »Cankar«, mandolinistov in godbe na pihala. Pisateljica Angela Vodetova bo predavala o dvojni morali. Vstopnice po 4. 3. in 2 din so v Strokovni komisiji. Delavska zbornica, I. nadstropje.

u— Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, sklicuje 20. redni letni občni zbor na soboto 15. aprila v društvenih prostorih na Kongresnem trgu 1/II. (poslopje Kazine) z običajnim dnevnim redom. Opozarjamo člane, da morajo biti predloži za občni zbor poslani upravnemu odboru najkasneje do 12. aprila.

u— Iz obupa v smrt. V sredo popoldne je gozdni čuvaj Franca Selan na Golovcu nad Hradskega cesto zagledal na drevo, su blizu steze neznanega obsebnosti. V nadi, da mu lahko še reši življenje, je naglo prezeval vrv in si nekaj časa priznaval, da ga spravi k zavesti. Ko je uvidel, da je vse zaman, je o svojem odkritju obvestil policijsko stražnico na Dolenjski cesti. V gozd je odšla komisija, v kateri sta bila zdravstveni svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik Kek. Zdravnik je ugotovil, da je smrt nastopila že pred dobro uro, nkar so truplo prepeljali v mrtvašnico. V mrtvecu so spoznali 40-letnega, v Ljubljani rojenega bivšega zidarskega poslovođjo Pavla Tepino, ki je stanoval na Karlovski cesti 48. Pred nekaj dnevi pa je brez sledu izgubil iz stanovanja, poprej pa je svoji gospođini odnesel za okrog 12.000 din raznih predmetov, jih prodal in zapravil denar. Gospođinja je Tepino prijavila, a policija je ga iskala zaman. Šele v sredo popoldne so ga ljudje opazili na Dolenjski cesti pa je kmalu zavil v gozd, da obračuna sam s seboj. Frana stekleca, ki so jo našli v travi poleg obsebnosti, je pričala, da se je Tepina v dobrih mericah ganja napil poguma za smrt.

GIBRALTAR

Angleški Intelligence-Service in franc. kontra-spionaza v borbi za spjoni. Vivian Romance—E. v. Stroheim—R. Duchesne.

KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri. — PREMIERA! OTROSKI ZDRAVNIK DR. ENGEL

Veren prikaz vzvišenosti zdravniškega poklica in nesebične požrtvovalnosti za pomoč bližnjemu! Izredno lep film, ki si ga bo z užitkom ogledal vsak ljubitelj dobrih filmov!
Paul Hörbiger — Viktorija Balasko — Oskar Sima.

u— Nesreča dveh vajencev. Včeraj popoldne so mestni reševalci drugega za drugim prepeljali v bolnišnico dva vajenca, ki sta se bila ponesrečila pri delu. V delavnici mizarskega mojstra Franceta Menarda v št. Vidu je krožna žaga zgrabila vajenca Janeza Zorela za levo roko in mu porezala prste. Fant je bil nezavesten, ko so ga sprejeli na kirurškem oddelku. Na stehi palače TPD na Aleksandrovi cesti pa je imel opravka instalaterski vajenec France Golobič, stanujoč v Vajenskem domu v Kersnikovi ulici. Ko je končal svoje delo in se vračal s strehe, je v pralnici v neprevidnosti stopil na pokrov kotla, v katerem je vrela voda. Pokrov se mu je izpodmaknil, da je Golobič padel v koel in se precej hudo opeklo po nogah.

u— Popravljam. Med sodnimi poročili je bilo 24. t. m. v »Jutru« omenjeno, da je bil Karel Zima delavec iz Rateč-Planice, obsojen na 20 mesecev, ker je pobral neko izgubljeno listnico. Ta navedba pa je napačna, kajti sodba se je glasila le na dvajset dni.

Iz Celja

e— Zanimivo predavanje na ljudskem vseučilišču. V risalnici meštanske šole bo predaval v ponedeljek ravatelj celjske Glasbene Matice g. Karlo Sancin o »glasbi nekdanj in danes«. Predavanje bo spremljalo nad 50 zanimivih skioptičnih slik. Predavanje bo poljudno in torej razumljivo vsakomur. Nanj opozarjamo vse, ki se zanimajo za zgodovinski potoek in razvoj glasbe in njene umetnosti.

e— Šahovski brzoturnik. Celjski šahovski klub je priredil v sredo zvečer svoj mesečni brzoturnir, ki se ga je udeležilo 12 igralcev. Prvo mesto je dosegel g. prof. Gabrovšek z vsemi 11 dosegljivimi točkami. V nedeljo 2. aprila bo gostoval Celjski šahovski klub v Trbovljah in igral prvenstveno tekmo s tamkajšnjim šahovskim klubom.

e— Umrla je včeraj na Bregu št. 1 v Celju 6-letna Anka Witavska, hčerka občinskega tajnika g. Bernarda Witavskega. Ljubki in simpatični deklici bodi ohranjen lep spomin, težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

e— Zopet žrtve napadalev. V neki gostilni v Lembergu sta v nedej dva moška nanašla 39-letnega posestnika Josipa Seniča z Gorice pri D. brni. Obdelovala sta ga s kolo in zaprtim nožem ter ga močno poškodovala po glavi in levi strani telesa. Seniča so oddali v celj. ko bolnišnico.

e— Sokolska mladina t. l. vodna akademija. Sokolsko društvo Celje I bo priredilo v soboto 1. aprila ob 20.30 m'adinsko telovadno akademijo v veliki dvorani Narodnega doma. Spored bo zelo pester in zanimiv. Nabavite si vstopnice takoj v predpodojdi v knjigarni K. Gorčarja vdove!

e— Dve nesreči. V celjski cinkarni se je v sredo popoldne ponesrečil 47-letni delavec Jakob Gaberšek z Ostrožnega. Pri delu ga je zgrabil stroi za desno roko in mu odrezal kavalec. Istega dne okrog 18. je padel 26-letni zavarovalni uradnik Ivan Mrt s St. H'rdnje pri Celju na cesti v Jurkl'štru tako nesrečno s kolesa, da si je zlomil levo roko v ramenu. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

Iz Maribora

a— V Maribor prihajajo zadnje dni številni židovski begunci, ki potujejo navadno s praškim brzovlakom. Begunci so namenjeni k svojim znancom in sorodnikom v raznih mestih naše države. Ker pa ne smejo jemati s seboj denarja, morajo v Mariboru izstopiti. Tako se mudi v Mariboru precej židovskih beguncev, ki čakajo sečaj na dovoljenje, da smejo potovati v razne veče kraje naše države, kjer jih pričakujejo njihovi znanci in sorodniki.

a— »Rački škrljančiki«. V ljudski univerzi bo drevi predavanje o temi »Afghanistan, osrčje Azije«. Predavanje spremlja lep kulturni film. V ponedeljek pa na obišče naši »rački škrljančiki«, ki nam bodo v dvorani Ljudske univerze pod vodstvom svojega poztvovalnega zborovodje g. Zor-na zapeli izbrane m'adinske pesmi.

a— Mriva star' na njivi. Prevč' tkaica Marija Oplot, ki stanuje pri posestniku Francu Močniku v Morju 30 pri Framu, je šla jutraj z drma. Ves dan je hodila po Framu ter okolič, potem pa je utrujena obležala na njivi posestnika Ivana Petka, kjer so jo našli naslednje jutro mrtvo.

a— Ob oko. Huda nesreča je doletela 10-letnega sina banovinskega cestarja Joska Kocmuta iz Vidma pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Nesrečni deček je padel v gozdu tako nesrečno, da je priletel v glavo v leseno bruno. Ubogemu d'čku se je pri prči izlilo levo oko. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer si zdravniki prizadevajo, da mu rešijo vid. Slična nezgoda se je prijetila 45-letnemu pom'znemu delavcu drž. ž. Matiji Grajš'ku. Med delom mu je priletel v oko kos železa. Odprneli so ga v bolnišnico, kjer so mu zdravniki rešili vid.

a— Problem Grajske kleti. Zaradi kompleksa okoliščin se problem Grajske kleti ne more za daljšo dobo z'ovoljivo rešiti. K tej zadevi se je og'asli k besedi na petkovski seji mestnega sveta mestni svetnik g. Meglič, ki je vprašal župana, kako je z razpisom oddaje Grajske kleti. Župan g. dr. Juvan je odvrnil, da se bo zadeva rešila na prihodnji seji upravnega odbora, ki bo te dni.

a— Opozorilo vozačem. Preds ojništvo mestne policije opozarja ponovno vse lastnike motornih vozil da vžijo po mestnih ulicah z zmanjšano ozrino. Redna voznja je potrebna zlasti na križiščih. Na ovinkih, vogalih, križiščih in mostovih vozila ne smejo prehitvata in morajo istotako vžiti z zmanjšano brzino. Pod nobenim pogojem pa ne smejo prehitvati lažja vozila. Na križiščih ma prednost zmerom, le tisto vozilo, ki prihaja z desne strani, opozarjajo se tudi koleasari, da zlasti na Glavnem trgu in preko državne, ga mostu ne prehitvajo in da vozijo drug za drugim. Vozače, ki se ne bodo držali cestno policijskih predpirov, bo m'na policja najstrožje kaznovala z občutnimi globami.

a— Mine'alne vode in zdravstvo. Na potu na balneološki kongres, ki bo te dni na Dunaju, se je ustavil v Mariboru znani balneolog dr. L. Travner iz Zagreba. Ob tej priliki je imel v Ljudski univerzi predavanje o de'ovaju naravnih mine'alnih voda. Naglašal je da so igrane mine'alne vode že od nekdanj v zdravstvu največjo vlogo. Na poljuden način je očrtal vzroke te splošne zdravilnosti. Četudi se je posredilo znanstvenikom ugotoviti posamezne sestavine zdravilnih voda, obstajajo še vedno pri naravnih vrelih številne neresene tajnosti. Predavanje so spremljale razne poučne skioptične slike.

a— Težnje mariborskih kovinarjev. Predsnočnjim so imeli mariborski kovinarji pri »Novem svetu« svoj redni občni zbor. Poročali so predsednik J. Kumerc, podpredsednik Gustinčič tajnik Šteher ter inž. Unger za nadzorni odbor. Na obnem zboru so izražali govorniki kritične misli zlasti glede konkurence od strani Mestnih ukinitvi. Občni zbor se je izjavil proti pokrajini okrožnih odborov obrtniških združenj. Združenje kovinarjev v Mariboru šteje 86 članov, ki zaposlujejo 218 pomočnikov in 157 vajencev. Ustanovi se sklad za ubožne mojstre, za katerega je namenjenih 7000 din kot temeljni prispevek. Pri volitvah so bili izvoljeni: J. Kumerc predsednik, J. Gustinčič podpredsednik, Oborniki: Tomažič, Divjak, Železnik, Kos-Weber in Hrastnik. V nadzornem odboru so inž. Unger, M. Ussan in J. Lipuš.

a— Gradbena akcija v polnem teku. V živahnem tempu se končujejo dela v novih trinadstropnih stavbah Ljudske samopomoči v Kolodvorski ulici in g. L. Majcna v Gregoričevi ulici. V omenjene stavbe se bodo vesele stranke predvidoma že s pričetkom poletja. Tudi trinadstropna poslovalna in stanovanjska skeletna hiša »Drave« v Sodni ulici se bliža strehi. Pokojniški zavod bo najbrže že s pričetkom poletja pričel graditi novo večnadstropno stanovanjsko hišo v Krevkovi ulici. V polnem teku so tudi gradbena dela nove carinarice, prav tako tudi nove dvonadstropne hiše trgovce Vrhunčeve v Cankarjevi ulici. Tudi na mariborski periferiji zlasti v V. mestnem okraju, vstaja iz tal polno novih eno in dvodružinskih stanovanjskih hišic. Tako bo imel Maribor do jeseni gotovo najmanj 100 novih stanovanj.

Sokol

Sokolsko gledališče na Slovenskem Javorniku

Iz Koroške Belo-Javornika pride v dnevno časopisje bolj poredko kakšna vest. Napa na bi bila sodba, da je tukajšnje narodno in prosvetno življenje zamrlo. Tudi na Javorniku se dela, morda celo večje, kakor drugod. Razmere ob meji zahtevajo strnitve in podvojeno delo v obliki narodnih in kulturnih prireditev, ki pritegnjo množice ljudi v en sam velik krog, kjer raste in se krepi narodna samozvest in se vzbujala volja do še intenzivnejšega dela.

Sokolsko društvo Koroška Bela-Javornik je ta namen tudi v lepi meri doseglo. Preteklo nedeljo zvečer je uprizorilo ljudsko opereto v štirih dejanjih »Mežnarjeva Lizika«, ki jo je za slovenske odre priredil Jaka Spicar. Uprizoritev te operete je bila za Koroško Belo-Javornik res imeniten dogodek. Dvorana je bila do kraja polna, ljudje so prišli iz vsake revirja, tudi iz okolice. Nas'ovno vlogo je pevsko dobro podala gd'na Alma Jeramova, igralsko pa na odru še ni popolnoma doma. Odličen je bil njen fant Janez, ki ga je podal Gregor Novak. Gostilničarja pri »Zlati goskici« vsakega mogotca in gasilskega poveljnika je dobro podal Franc Treven. Bogateja letoviščarja Krofca je pogodil naš stari znanec France Osenk iz Mojstrane, ki je na odru že izkušen. Profesorja Šolarja je izvrstno igral Ladislav Cink, njegovo ženo Irma go snja Mandeljčeva. Sijajen je bil kot mežnar Matevž Kalan in France Cink kot dr. Svit. Oba sta s plesom izzvala viharno odobranje. Tudi ostale vloge so bile presenetljivo dobro podane, kar je v precejšnji meri zasluga režiserja Kalana. Izborben je bil orkester, ki ga je krepko držal v rokah dirigent Planinšek. Presenetil je pivski zbor, ki je ubrano izzvenel in je pripomogel prireditvi do učinkovite živahnosti. Tako je opereta že s repopol uspeh in je pokazala veliko zrelost idealnih sokolskih delavcev na meji.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Preskrbite si čimprej
SREČKE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE
pri
ZADRUŽNI HRANILNICI
v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 6.

SLUSATELJI
ABIT, TEČAJA
ZBORNICE
ZA TOI
**AKADEMIJO
S P L E S O M**
V TRGOVSKEM DOMU.
Spored - Adamc - Jenko - Buffet
Pod pokroviteljstvom
gosp. I. Jelačina
preds zbornice
za TOI
in častnega
damskega
komiteja

„Egalité, fraternité, liberté!“

Ob letošnji 150-letnici francoske revolucije, ki se je izvršila z geslom enakosti bratstva in svobode, so izdali v Franciji lično spominsko kolajno s simboličnimi znaki in odgovarjajočim besedilom

Vlažna koža bolje drži

Zakaj si pljuvamo v roke?

Preden prične delavec kakšno delo, pri katerem mora trdno zagrabiti, si pljune vedno malo v roke. Marsikateri duševni delavec, ki hoče na svojem vrtu prekopati gredo, misli, da mora delavca posnemati, preden prime lopato v roke. Pljuvanje v roko pa tudi lahko opusti in tedaj bo opazil, da njemu to sploh ni potrebno.

Zakaj mora delavec pljuvati, priložnostni ročni delavec pa ne? Rešitev te uganke je v skrivnostni naravi človeške kože. Koža ni namreč samo življenjsko važen organ našega telesa, temveč tudi neobhodno potrebno orodje za vsako delo. Njene naloge za življenjske funkcije dihanje, urejanje telesne toplote, izločanje itd., so znane, njene lastnosti kot orodja za ročno delo, pa še ne dosti.

S preprostimi pripravami so izmerili upor trenja na prstih in podplatih. Izkazalo se je, da daje koža človeka, ki opravlja težko ročno delo drsčemu gibanju manj upora nego koža negovanih rok. To je torej baš nasprotno, nego bi pričakovali. Zdelane roke so hrapave, negovane so gladke — toda preiskava je pokazala, da se v zdelano, trdo kožo nobena stvar ne vtisne.

tako lahko kakor v mehko kožo, zato pa je trenski upor žuljavih rok manjši.

Se nenavadnejši so bili uspehi pri preiskavi kože na podplatih. Ti uspehi so celo v nekakšnem nasprotju z nauki fizike. Poskusne osebe so stale na rahlo nagnjeni, precej gladki deski. Zgornji konec deske so polagoma dvigali in pri tem so merili kote, pri katerih so poskusne osebe zdrčale z deske. Pri tem se je pokazalo, da prenesejo poskusne osebe večji naklon, kot če obrnejo prste na nogah navzdol.

Če so trajali poskusi dalj čas, tako da so se noge ohladile, tedaj se je trenski upor na podplatih pri isti poskusni osebi zmanjšal. Če je znašal naklonski kot toplih nog n. pr. 35 stopinj, so hladne noge zdrčale po deski že pri kotu 30 stopinj. Stvar je v tem, da se pri segreti koži pospeši delovanje žlez. To izločuje nekaj vlage in ta vlaga povečuje trenski upor.

S tem so našli tudi rešitev našega problema: ker nekoliko vlažna koža bolje drži, si delavec pljuva v roke, in ker ima mečja negovana koža itak večji trenski upor nego žuljava koža, zato duševnemu delavcu ni treba v roke pljuvati, kadar se loti kakšnega ročnega dela.

Združitev dveh angleških vojaških šol Vojna akademija v Woolwichu in vojaška šola v Sandhurstu sta postali eno telo

V sedanjem mrzličnem oboroževanju Velike Britanije je ostala skoro neopažena važna sprememba, ki ima gotovo velik pomen. Vlada je sklenila, da izvede združitev dveh vojaških šol, ki sta nedvomno zelo važni za angleško vojsko.

Prva šola je vojna akademija v Woolwichu, druga pa vojaška šola v Sandhurstu. Obe šoli sta zelo stari ustanovi. Osnovani sta bili v 18. stoletju ter sta se v zadnjih sto letih preuredili na ta način, da so se v Woolwichu vzgajali častniki tehnične stroke, pionirji in topničarji, Sandhurst pa je bil matica za pehoto in konjenico.

Obe šoli imata posebno tradicijo, vendar so smatrali naraščaj, ki je dovršil akademijo v Woolwichu, za superiorne čast-

nike angleške obrambne sile. V resnici pa je bilo nekoliko drugače, kajti dejstvo je, da so vsi višji poveljniki angleške vojske izšli iz Sandhursta. Med njimi je znani maršal Haig, ki je imel veliko vlogo v svetovni vojni na francoskem bojišču. Tudi sedanjega generalnega štaba angleške vojske lord Gort je bil gojenec vojaške šole v Sandhurstu. Nasprotno pa sta bila gojenca Woolwicha dva starejša reprezentanta angleške obrambe. To sta stari maršal vojvoda Connaughtski, edini še živeči sin kraljice Viktorije ter general angleškega inženjerskega zbora sir Bindon Blood. Blood je aktivno sodeloval v enajstih vojnah ter je zdaj 97 let star, navzlic letom pa še telesno krepak in duševno svež.

Prvi polet preko morskega letala

Novo ameriško veleletalo »Yankee Clipper«, ki je določeno za potniški promet preko Atlantskega oceana, je priletelo v Horta na Azorih. Iz Baltimora je prispelo do Azorov v 17 in pol ure. Letelo je s povprečno brzino 257 do 281 km na uro, in sicer v višinah 1900 do 2800 m. Med poletom so s krova opazovali 48 parnikov, izmed katerih so nekateri sprejeli brezlična sporočila z letala.

Živila za Madrid

Za vkorakanje v Madrid je general Franco pripravil tudi lepe rezerve živil za trpeče prebivalstvo: vroče moke in razne konzerve

Greenwichski observatorij se preseli

Sloviti observatorij v Greenwichu, ki stoji že 264 let na svojem mestu, se v do- glednem času preseli drugam. Oblasti so že dale dovoljenje za to preselitev.

Izkazalo se je, da nočna razsvetljava Londona z nešteti neonovimi žarnicami in mogočnimi žarometi zelo ovira opazovalno delo. Zar umetne razsvetljave je tako močan, da v observatoriju niti Rimske ceste in niti v ugodnih okoliščinah ne vidi- jo s prostim očesom.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je potreba po vitaminih pri človeku največja v dobi od decembra do maja; da veljajo za dostavo pism na Češkem in Moravskem iste poštno tarife kakor za Nemčijo;

da je preko Bellaviste v madridski vseučiliški četrti, ki se je predala generalu Francu brez boja, 1. 1808. vkorakal v Madrid že Napoleon Bonaparte;

da se bivši predsednik nemške državne banke dr. Schacht odpravlja na potovanja v Bombay;

da je članica angleške sponde zbornice te dni izrekla hudo obtožbo proti angle- škim gospodinjam. Dejala je: »Osemde- set odstotkov Angležinj ne zna kuhati!«;

da sta imenovana dva direktorja nem- ške državne banke za svetovalec slova- ške vlade v finančnih vprašanjih.

Triletni velikan

Newyorški zdravniki se zanimajo ta čas za primer velikostne rasti kakršnega do- slej niso poznali. Gre za triletnega dečka. Še pred pol leta se je otrok razvijal nor- malno, potem pa je začel rasti čedalje hi- treje. V kratkem času je dosegel abnormal- no višino 1.55 m in če se bo razvijal še na- dalje tako, bo kmalu dosegel 2 m. Pri tem primeru gre nedvomno za obolenje žlez z notranjim izločevanjem.

Hiša se je podrla

V evropski četrti Carigrada se je zara- potresnih usnkov te dni zrušila petnad- stropna hiša. Pri tem je bilo ubitih pet- najst oseb, trideset pa ranjenih. Od sled- njih jih vst 18 med življenjem in smrtjo.

Pogumen poveljnik

Kapitan Harold Gray, poveljnik velehidro- plana »Yankee Clipper«, ki je srečno pre- merilo zračno pot od Amerike do Azorskih otokov

Dogodivščina v mrliškem vozu

Kaj je doživel prevoznik v Pragi

Neki avtomobilski podjetnik v Pragi, ki je v posebno zgrajenem vozu prevažal tu- di mrtvece na pokopališča, je bil prevzel truplo. Sam je zlezal v voz, da bi krsto dobro pritrdil. Sunk vetra pa je vrata, ki so se dala odpirati le od zunaj, zalo- putnil za njim in mož je postal ujetnik lastnega voza.

Ko sta šli dve ženski mimo, je potrkal na stekleno steno, a komaj sta ženski to trkanje zaslišali, sta se spustili kriče v beg. Ta igra se je ponovila v veliko pre- voznikovo jezo še nekolikokrat. Čez uro pa je prišel cel trop ljudi, oboroženih s krepelci.

Seveda so kmalu razumeli, za kaj gre in so ga iz njegove steklene ječe rešili. Toda v svoji jezi, da se to ni zgodilo že prej, je izrekel moč cel kup žaljivih be- sed, ki so imele za posledico še sodno razpravo. Razprava se je končala s tem, da so se pobotali, kajti ženske so uvidele, da so ravnale najmanj nespametno, ko so v svojem strahu zbežale, namesto da bi pogledale, kaj je z možem v mrliškem av- tu.

Mlada mati velike družine

Francozinja madame Robardova velja za najmlajšo mater številne družine v Franciji. Žena šteje komaj 26 let in živi v neki vasi pri Bordeauxu. Doslej je ro- dila sedem sinov in eno hčer. Otroci so stari dve do štirinajst let. Robardova se je omožila, ko ji je bilo 14 let, pozneje je obdovela, toda se je takoj poročila v dru- gič.

Roosevelt odhaja na odmor

Prezident Zedinjenih držav Franklin Roosevelt bo v kratkem odpotoval v Warm Springs, država Georgia, kjer bo ostal nekaj tednov na odmoru. V Wa- shington se bo vrnil predvidoma 17. aprila.

Poštni žig rešil človeško življenje

Zaradi družinskega spora je hotela v smrt

Ko je poštni nadzornik Cash iz Gilling- hama v grofiji Kentški pregledoval svojo dnevno pošto, je odprl pismo, ki je vsebo- valo poslovične besede mlade, življenja s- te ženske in prošnjo, naj njenemu možu sporočijo, da ni več živa.

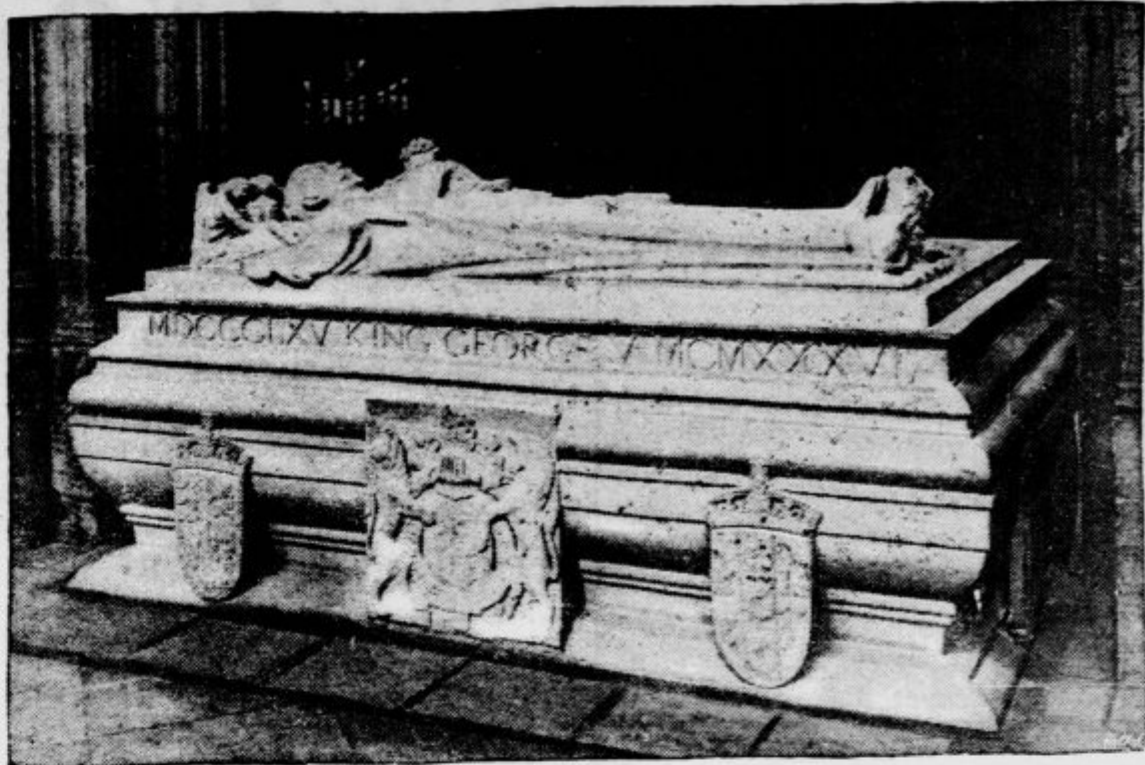
V pismu je bil popolni naslov samoto- rine kandidatke. Nadzornik je za trenu- tek kar obstal, potem si je ogledal posre- žig in ugotovil, da je bilo pismo oddano šele pred dvema urama, in se je hitro lo- til dela. Planil je v svoj avto in v divji vožnji je pognal proti cesti, ki je bila navedena v pismu.

Mlada žena je stanovala v majhni eno-

družinski hiši. Nihče ni odprl, ko je Cash potrkal na vrata. Vrata se niso dala hitro vlomiti, Cash se je na kratko odločil in splezal po zidu ter požarni lestvi v sta- novanje. Samomorilno kandidatko je na- šel brez zavesti v kuhinji. V ustih je ime- la cev za plin.

Da se je hotela zastrupiti s plinom, je bil nadzornik zvedel že iz pisma, za o je imel s seboj priprave za umetno dihanje. Preizkusil jih je z uspehom. Čez eno uro je nesrečnica bila spet pri zavesti in je izjavila, da takšnih stvari ne bo več po- čenjala. Z možem se je bila nekaj spri- la, pa je mislila, da ji ni več obstanika...

Grobница Jurija V.

V Windsorski cerkvi so te dni blagoslovili grobnico kralja Jurija V., očeta sedanjega angleškega kralja. Grobnica stoji v cerkveni ladji. Načrt za grobnico je delo pred- sednika angleške kr. akademije sir Edwina Lutyensa, kip pa je izklesal sir William Reid Dick. Ob strani grobnice so nanizani grbi Velike Britanije in njenih dominionov

Soba znamenitih oseb

Hotel »Savoy« v Londonu ima sobo, ki donša podjetju dva tisoč funtov šterlingov letno

Če vprašaš upravitelja hotela Savoy v Londonu po sobi št. 412, se mu razjasni obraz. Ta soba ali prav za prav vrsta sob prinaša namreč podjetju letno povprečno 2000 funtov šterlingov. Iz tega je razvidno, da stvar nikakor ne spada med najbolj cenene hotelske sobe na Angleškem. Kdor tu stanuje, plača dnevno najmanj 6 fun- tov šterlingov, in sicer samo za stanovanje. Vse pijače, vse posebne želje je treba pla- čati posebej. Z raznimi »majhnimi« stro- ški znaša tedenska tarifa za stanovanje št. 412 44 funtov šterlingov in 2 šilinga. Na- vzlic tej ceni pa ni apartament skoraj ni- koli prazen. Pevci sledi pevcu, v kolikor ne nadomesti glasbe kakšno jeklo, kakšen ameriški kralj jekla.

Najslovitejša hotelska soba Anglije se- stoji iz stanovanjske sobe, spalnice in ko- palnice. Iz stanovanjske sobe se odpira razgled na Temzo. Če to stane majhno imetje, tem bolj ker vidiš od tod tudi ne- koliko starih stolpov in znamenit Kleo- patrino »iglo«. Oprava je v slogu Ludovi- ka XVI., okna so napravljena tako, da ne prode skoznje noben hrup in noben prah. Vse tri prostore zračijo umetno. To ven-

tilacijo si vključijo po želji močnejše ali sla- botnejše, pri tem pa lahko uravnaš tudi sobno temperaturo po stopinjah.

Telefon ima v tem apartamentu prav za prav vsak kot Stanovalec št. 412 lah- ko telefonira tudi tedaj, kadar sedi v ko- palni kadi. Kad se polni in prazni brez najmanjšega šuma. Baje so namreč zna- meniti ljudje, ki jih že šum kopalne vo- de spravi iz ravnotežja in s to okoliščino so v naprej računali.

V trenutku, ko se št. 412 izprazni, pri- dejo tja zastopnik ravnateljstva, električ- nar, inženir in običajno pospravljalo oseb je hotela Savoya. Pregledajo dobesedno vsak kvadratni centimeter. Tudi najmanj- ša sled maščobe ali nepravilno odložene cigarete zadostuje, da »poškodovani« pred- met, malo ožgano odejo ali kaj podobnega takoj odstranijo in nadomestijo.

Filmski kralji, kralji elektrike, kralji jekla in številni pravi kralji so že stano- vali v tej sobi. Od Carusa do Giglija so bivali tu vsi veliki pevci. Samo nekemu je bil apartament preozek: to je bil maha- radža iz Patiale, ki je imel s seboj tolik- šno spremstvo, da je potreboval 25 sob...

Reka s sončno kurjavo

Znižana temperatura Dyje

Občine ob reki Dyji imajo velik tujski promet in reka sama je za kopa je zelo priljubljena. Od 1. 1934. dalje pa je ta nje- na priljubljenost znatno popustila, kajti izkoristili so jo za proizvodnjo električ- nega toka in so jo z ogromno pregrado spremenili v globoko jezero.

S tem se je vodna temperatura pod pre- grado tako znižala, da niti v najbolj vro- čem poletju ne presega 11 stopinj. Čim

bolj se oddaljuje od umetnega jezera, tem bolj topla sicer postaja in pri Znojmu je za 6 do 7 stopinj toplejša, vendar svojih nekdanjih temperatur ne dosega več. Se- dad hočejo temu odpraviti. Izkopali bodo plitko kotlino, v kateri se bo brzina vo- dovja pod pregrado zmanjšala in kjer se bo v soncu spet lahko spet ogrelo. Tako upajo, da bo postala Dyja spet tako topla kakor nekoč in da jo bodo kopalci spet začeli ceniti.

Yankee-Clipper

veliko ameriško vodno letalo, za zračni promet med Ameriko in Evropo, ki se je prošle dni napotilo čez Ocean ter je srečno doseglo Azore

Varietejska zvezdnica in novinarji

Pred nedavnim je umrla v Kodanju Ma- rie Fleronova, ki je nekoč kot Lona Bar- risonova uživala svetovno slavo. Bila je najmlajša in najlepša izmed petih sester Barrisonovih, ki so pred pol stoletja sla- vile triumfe po evropskih in ameriških va- riétéjih. Lona je zapustila oporoko, v ka- terih se je spomnila oseb, ki služijo s pi- sanjem idealističnim in socialnim name- nom. Legat je določil novinarjem in pi- sateljem ter bo nosil naslov »Zapuščina novinarjem in pisateljem v spomin Willi- ama Flerona in njegove žene.« Fleron, ki je umrl že pred leti, je bil tudi sam novi- nar. Ustanova, ki ji pripada tudi lepa vi- nar, predstavlja vrednost 100.000 danskih kron.

INSERIRAJTE V »JUTRU«

A N E K D O T A

Paderewskega je nekoč dalj časa zdravil neki zobozdravnik. Ko sta s tem končala, je pianist menil: »Tako, gospod doktor, sedaj vam pa moram plačati honorar.« — »Nu, pustiva to,« se je branil zdravnik. »Če vas bo kdaj volja, pa mi boste ta ra- čun odigrali. Prav nič se ne mudi.« — »Ne, ne,« je odvrnil Paderewski, »vse kar je prav, dragi doktor, govoriva o denarju.« — »Nu, pa govoriva o tem, če že vztraja- te,« je dejal zdravnik. Kako si predstav- ljate to stvar?« — »Posodite mi do nasled- njega prvega petdeset kron — nujno jih potrebujem!« je dejal Paderewski.

VSAK DAN ENA

»Draga moja, če že nočeš uslišati moje prošnje za tvojo roko, mi vsaj pomagaj zopet na noge!« (Lektirca)

Kulturni pregled

»Anglija veruje v človeka«

V »Nouvelles Littéraires« z dne 25. marca je objavil Vladimir Weidle članek »L'Angleterre a foi en l'homme« (Anglija veruje v človeka), ki je zaradi nekaterih zanimivih in značilnih ugotovitev vreden, da ga ne kratko prikažemo. Vера v človeka je zlasti v sedanjem napetem času mnogo manjša, kakor je bila kdaj prej, tem bolj, ker jo nekatere sile smotno zatirajo in obenem umetno ustvarjajo duševno razpoloženje, ki je neprijetno veri v človeka, in razum, in vlado pravice in resnice.

Pisec te majhne študije o karakterju angleškega naroda predvsem opozarja, kakšno važnost polaga Anglež na osebne stike. Anglež pravi, prikaže mnogo več od osebnosti stika med ljudmi dobre volje kakor pa od kakršne koli izmene podpisov. Zanj so država, zakon, spisani dokumenti nekatere abstrakcije in samo človek »a odnosi med ljudmi so kaj vredni. Personal relations! Ta izraz lahko debi v ustih Angleža skoraj sveti smisel in ker je Anglež najboljši prijatelj prav zaradi tega, ker je tudi idealen nasprotnik, lahko rečemo, da goji Anglež pravo religijo osebnih odnosov. Disciplina fair play-a, ki ga zavzema napram nasprotniku, se spreminja v vzoren takt, kadar gre za odnos nasproti prijatelju ali celo samo nasproti sosedu. Življenju angleške rodbine, njih prijateljev in v družabnih stikom daje edinstven čar: neprestani respekt pred osebo drugega. Tudi v najtesnejši povezanosti ne pozabi Anglež pravice svojega bližnjega do lastnega osebnega življenja. Stiki med gospodarjem in slugo, prodajalcem in kupcem, delavcem in delodajalcem, med omini, ki daje in onim, ki sprejema, tem, ki ukazuje in tistim, ki uboga, kažejo v angleškem okolju toliko edinstven medsebojnega upoštevanja, da so dostojnejši in bolj človeški kakor kjerkoli drugod.

O angleški vpljivosti pravi pisec, da je tako naravna, kakor je to le mogoče; nič ne kaže, da bi bila sama krinka ali prazna forma. Res je, da je določena po natančnih predpisih, vendar je to zato, da bi se izognila preveliki familijarnosti takisto kot očiti hladnosti. Anglež prepriča svojemu prijatelju ali gostu kar največ svobode. Če se zvečer zbere prijatelji okrog kamina, kade svoje pipe, citajo liste ali knjige in povedo samo kdaj pa kdaj nekaj brezveznih besedi; svoje veselje, da so skupaj, pokažejo zgolj s kakšno besedo ali gesto, vendar pa je njih notranja osamljenost mnogo manjša kakor v salonu, kjer se mnogo govori. Takšen je duh angleške družbe.

Nobena občestvena vez, nobena pripadnost k skupini, stranki, razredu ne postane tako močna, da bi obvladala ljudi kot abstrakcija, kot ideal: Anglež vedno in povsod išče človeka, osebnost. Weidle pravi dobesedno: Osebnost velikega političnega voditelja je važnejša od njegovih idej, zato ni treba, da bi utrpel na svoji popularnosti, če spremeni stranko ali doktrino. V primeru, da nosi brado in da je pristaš svobodne trgovine, je zanj nevarnejše, če si da brado obriti, kakor pa če postane pristaš protekcionizma.

Angleška tradicija je docela prežeta z zaupanjem, ki ga goji Anglež do človeške osebe. Pisec kaže na takih institucijah, kakor so ministri, sodniki, uradniki. Ves sestav angleške uprave je sestavljen iz določene osebnosti odgovornosti. Uradnik, sodnik, minister uživajo zaupanje Angleža ne zaradi tega, ker Anglež veruje v državo, marveč zato, ker veruje v človeka. Celotno navaden policaj, Bobby, mu vzbuja priključno občutje ne zato, ker bi ga bil moral spoštovati kot predstavitelja državne moči, marveč zato, ker meni, da so za tako mesto izbrali pošteno zdrave in pogumne ljudi. Prav zaradi tega ima v Angliji osebni ugled tudi z državnega stališča velik pomen. Zato angleški zakon posebno strogo kaznuje ljudi, ki spravijo druge na slab glas.

Anglež iščejo povsod človeka in samo človek jih zanima. Angleški pripovednik mnogo manj kakor francoski skriva svojo osebo za to, kar je pisal. Za vsakim umetnostnim delom in celo za znanstvenimi odkritji iščejo ne samo umetnika in učenjaka, marveč predvsem človeka. V očeh Angleža je pisatelj mnogo bolj kakor v očeh Francoza Italijana ali Nemca osebno, kot človek odgovoren za to, kar napiše. Med najbolj citanimi, najbolj popularnimi knjigami v Angliji sta dve, ki bi imeli drugod malo čitateljev: Dnevnik Samuela Pepysa, ki dobrodošno pripoveduje Samuela Pepysa, kaj je imel za večerjo in katere prijatelje je bil srečal; pa življenjski zapis doktorja Johnsona, ki ga je pisal Boswell; v njem obravnava človeka, ki je imel mnogo tega, kar imenujemo bon sens, ki pa ni bil nikakr velik mož. Življenjski zapis je tipično angleška slovenska zvrst in nobena literatura jih ne proizlaja toliko kakor angleška. Kajti tam dobi vsak pomemben človek po smrti svojo biografijo (pogosto v dveh knjigah) in v nobeni književnosti ne najdeš toliko lepih življenjskih zapisov, kakor v angleški. Najboljše angleške biografije so neprekosljivi portreti živih, dejavnih človeških bitij. Tudi v angleškem slikarstvu opažamo podobno humanizacijo, počlovečenje vse stvarine; pri osebnih podobah zlasti portretih, pa vidimo, kako skušajo umetniki uravnovesiti osebne in občutvene poteze. Podobno je v literaturi: opis karakterjev prevladuje nad vsem drugim. Nemška književnost je polna samoopazovanja; najznačilnejši tip nemškega romana je tako zvan Bildungsroman, zgodba o postanku in razvoju osrednjega romanove osebnosti. Francoska književnost stremi po posplošenju, skuša osebno nadomestiti s tipičnim in vzpostaviti vzročni odnos med osebo in družbo. Angleška književnost pa slika človeka in družbo v neločljivi enoti, celo tedaj, ko postavlja ljudi kot nasprotnike drugega nasproti drugemu zakaj zanj je socialni čut samo potrebna razvojna oblika osebnosti čuta.

Teh nekoliko Weidlovih opazk o značaju Angležev in o njihovi veri v človeka utegne vzbuditi hrepenenje po deželi, kjer se veljajo taki nazori in stvari. Tam se življenjske vrednote merijo po merilih duha in po zaupanju v človekovo razumnost in poštenost.

mesu že večkrat beseda, tako še nedavno v zvezi z devetajsto knjigo. Pravkar je izšla dvajseta knjiga na 254 straneh, s predgovorom dr. Huga Werka, odvetnika in člana Jugosloven. akademije znanosti in umetnosti. Dvajset knjig kratkih povesti in anekdot o Črnogorcih, to je nedvomno dejanje, ki je ne le po svoji vsebinski vrednosti, marveč tudi po količini zbranega gradiva vredno posebnega priznanja. Kaj se tiče vsebinske vrednosti, zlasti se glede na etnografsko in zgodovinsko Črnogorcev, so se oglašila že razna mnenja, zdaj kritična, zdaj pohvalna. Vsekakor so predvsem Črnogorci poklicani, da presojajo delo svojega, kar neizpito plovčitega rojaka. Opozarjamo na dvajseto knjigo Pavicevičevih »Črnogorcev« in pričamo i anekdotama in jo priporočamo vsem, ki jih zanima življenje junaškega črnogorskega ljudstva.

»Izraza. Drugi zvezek te nove zagrebške revije, ki izhaja v založbi Hrvatske naklade, prinaša med drugim članek Stjepana Kranjčevića »Ante Radić kao putokaz«, razglabljanja dr. Božidarja Adžije »Za demokracijo ili protiv nje«, potpis A. Cesarca »Marselja«, B. Pavlečkova »Karpata i rumunjska narfa«, M. Jurkovića opis smrti Verlaina, Nietzschea in Stanislavskoga, V. Svečnjakove marginalije o Križevem romanu »Banket u Blitvi«.

Reforma srednje šole v Nemčiji. Za šolsko leto 1938-39 je izdal razjovski prosvetni minister odlok o prenosu srednje šole štva in določil njegove osnovne smernice. Te smernice se seveda gibljejo v okviru nacionalno-socialističnega svetovnega nazora. Naloga nemške šole je sedaj vzgajati človeka, ki bo zmožen razvijati nemško življenje do njegovih najvišjih možnosti. Zategadelj je poglavitna dolžnost vzgoje, da pripelje sleherni živčeno silo na pot, kjer bo mogla prispevati k temu čim večji deleži. Nemške srednje šole morajo vzgajati del nemške mladine k temu, da bo lahko samostojno reševala življenjske probleme svojega naroda. Ljudje se bodo ločili po veličini svoje odgovornosti, samostojnosti, odločnosti in

pripravljenosti. Zato mora srednja šola izbrati iz vseh narodnih slojev te, ki bodo mogli pozneje prevzeti nase čim večjo mero odgovornosti, odločnosti in pripravljenosti kot zdravniki, sodniki, častniki, učitelji i. t. d. Znanje bodi samo sredstvo za večjo sposobnost odgovornega in samostojnega delovanja. Nadalje poudarja ta odlok da je treba žensko mladino vzgajati predvsem za naloge materinstva. Uč na snov in nje mnogoterost bo poslej smiselno omejena. Pismene naloge bodo še ostale, vendar ne smejo biti edino mero za presojanje dijaka. Srednje šole bodo imele dva tipa: osemletna bo navadna na četrti razred ljudske šole. Šestletna pa na šesti razred ljudske šole. Latinsčina se pri obeh tipih začneja šele v tretjem razredu. Ohranjena je bila tudi klasična gimnazija. Odredba določa, da sme biti v razredu povprečno 35 dijakov in da bodi pouk praviloma samo v dopoldanskih urah.

Maria Waser. V Zürichu je umrla v starosti 61 let največja pisateljica švicarske literature Maria Waser. Njeno delo ni posebno obsežno. Izdala je samo štiri romane, tri novelistične zbirke in tri monografije, kar je po količini za več kot 25letno pisateljsko delovanje skromna zeta. Tem pomembnejše pa je nje delo, če ga premostimo s kvalitativne strani. Tu se M. Waserjeva uvršča med najpomembnejše pisateljice celotne nemške književnosti. Bila je epik Berna in njegove okolice, okoliških kmetov in gora. V tem pogledu je posebno značilen njen roman »Zemlja pod zvezdami«. Njena knjiga »Na ovinku« je posvečena drugemu mestu, ki ji je bilo za Bernom najdražje Florenci in poglavje, ki ga je tu napisala o Michelangelu, sodi po mnenju Taniera Zuberbija »Meridiano di Roma«, 26. marca) med najlepše, kar je bilo kdaj napisano o tem velikemu likovne umetnosti. Waserjeva je pisala svoja dela z vzorno skrbjo in je veljala za mojstrsko stilistko. Njen jezik je zlasti v poslednjih delih kristalno čist in jaseen kakor voda alpskega jezera.

mogel tekmovalce nastopiti na popoldanskih finalnih tekmah, bo moral v teku dopoldanskih predtekmovalcev doseči vsaj naslednje rezultate: v skoku v višino 187 cm (v Berlinu 1936 185 cm), v skoku v daljino 720 cm (715), v skoku ob palci 390 cm (380), v troskoku 14.50 m (14.00), v metu diska 45 m (44), v metu kopja 65 m (60) in v metu kladiva 49 m (46). Za met krogle ni določena skrajna meja, vendar se bodo predtekmovalci istočasno vršili v treh krogih. V ostalih točkah bo pripuščenih najmanj 12 tekmovalcev v finale, čeprav vsi ne bi dosegli zaželjene meje. V primeru, da jih bo več doseglo skrajno mejo, bodo vsi lahko nastopili v finalnem tekmovalstvu. Da skakanje v višino in skakanje ob palci ne bo trajalo predolgo, kakor je n. pr. v Berlinu, je mednarodna atletska federacija že zdaj določila, po kateri lestvici bodo morali tekmovalci dosegati vse znamke. Začetki bodo z višino 170 cm, nato pa nadaljevali z višinami 180, 190, 195, 198, 201, 204 cm, itd. Za skoke ob palci bo začetna višina 360, nadaljnje pa 380, 395, 410, 420, 430 cm, itd.

SK Slavija. Drevo točno ob 20. sestanek članstva. Tajn k.

STK Moste. Zaradi prvenstvenih tekem v nedeljo bo drevo ob 20. splošen članski sestanek. Za vse člane strogo — obvezno.

SK Ilirija, lahkoatletska sekcija. Vsi dolgoletni člani, ki so določeni za Zagreb odpotujejo iz Ljubljane jutri ob 13.32. Zbor pred kolodvorom ob 13. Tajnik.

Velikonočni veselolom na Okrešlju. Namesto nameravane tekme v smuku bo priredil Smučarski klub Celje na velikonočni ponedeljek s Savinjskega sedla na Okrešlju veselolom na isti progi. Frischaufov dom na Okrešlju bo odprt in oskrbovan od 8. do 16. aprila. Na veliko soboto bo vozil ob 17. poseben avtobus v Logarsko dolino in se bo vračal iz Logarske doline na velikonočni ponedeljek ob 17. Točne informacije o snežnih razmerah daje in prijave sprejema do 4. aprila Smučarski klub Celje.

SK Celje-nogometna sekcija. Sestanek I. moštva in mladine bo drevo ob 19. na Glaziji. Vsi in točno!

ZSK Hermes. Redna seja centralnega odbora bo drevo ob 19.30 v palači Grafike. Predsednik.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek, damske sekcije drevo ob 19. v damski sobi kavarne Emone.

Snežne razmere

z dne 30. III.

Pokljuka 1300 m: —4, solnčno, 5 cm pršila. 65 cm podlage.
Dom na Komni 1520 m: —7, solnčno, 210 cm snega, pršilo.
Dom na Voglu 1540 m: —5, solnčno, 200 cm snega, pršilo.
Triglavska jezera 1683 m: —8, solnčno, 270 cm snega, pršilo.
Dom na Kravcu 1700 m: —5, solnčno, 90 cm snega, prisojno sren, osojno pršilo.

29. III.

Kranjska gora-Vršč 1523 m: —5, solnčno, 40 cm pršila, 45 cm podlage.
Staničeva čoka 2332 m: —7, solnčno, 75 cm pršila, 250 cm podlage.
Koroška 1808 m: —8, solnčno, 220 cm snega, pršilo.
Moziška planina 1333 m: —3, solnčno, 70 cm snega, pršilo.

Iz Ptuj

— Na naslov ptujske mestne uprave smo prejeli: Vsi hišni posestniki so bili te dni obščeni o novem načinu pobiranja tako imenovanega najemniškega vinarja, ki že davno spada v ptujski muzej. Doslej je bil običaj, da je prišel v času od 1. do 10. v mesecu pobirat to davčino mestni pobiralec. Zda; pa mora vsak hišni lastnik za vse svoje stranke najpozneje do 10. v mesecu vnaprej plačati za sebe in za stranke pri mestni blaginji ta nepotrebnini vinar. Neplačnik bo opozorjen z opozorilom za 3 dni, 5 dni po opozorilu bo že 2 odstotka obresti mesec dni pozneje že 3, nato 6, rubežen in podobne sitnosti. Naj bo, če že mora biti. Toda mesto ima eno samo blaginjičarko, ki je preobremenjena, in zdaj naj se prvih 10 dni v mesecu drena kakih tisoč hišnih posestnikov pred njenim okencem. Menite, da ima vsak hišni lastnik toliko časa, da se bo lahko dvakrat ali trikrat na mesec nastavljal pred blaginjo? Če že hoče mestna uprava prirediti inkasanta, naj razpošlje poštne polonice. Prav gotovo pa bo ustregla hišnim posestnikom in svojemu ugledu, če ne srečni »vinar« odpravi.

— Med molitvijo okrađena. Neka ptujska šivilja je hotela stranki oddati novo sešito obleko. Med potjo, ko je obleko nesla, se je ustavila v minoritski cerkvi, da prisostuje misijonski pridigi. Zatopila se je v molitev. To njeno zamaknenost pa je izrazil predzen tat, ki ji je izpred nosa odnesel obleko ter šiviljo oškodoval za nekaj stotakov.

— Občni zbor Jadranske straže je bil te dni v Narodnem domu dobro obiskan. Vodil ga je predsednik inspektor Jerša. Spomnil se je umrlih članov Beblerja, Denga, Novotnega, Orožna, Sirca in Toneja. Apelaril je na članstvo, naj z vsem srcem goji ljubezen in zanimanje za naše morje ter se je zahvalil profesorjem in učiteljem, ki svojo nalogo kar najmarjšeje vrši. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je bilo v teku leta s pomočjo JS omogočen 66 dijakom in učenecem obisk Jadrana. Blagajniško poročilo izkazuje 33.616 din dohodkov in 29.114 din izdatkov. Z malenkostnimi izpremembami je bil spet soglasno izvoljen stari odbor.

Iz Zagorja

— Živahna gradbena delavnost v revirju. Kdor ni bil že nekaj let v Zagorju, bo opazil, kako hitro se dvigajo novi domovi, posebno še rudarski. TPD daje rudarjem brezobrestna posojila za gradnjo lastnih hišic, če so si že nabavili zemljišče. Največ hišic se stoji v Abesiniji pod Malovrhom. Tu so si najprej postavile majhne hišice tri brezobrestne družine, ki so težko plačevala najemnine. Lastnik zemljišča trgovec Mihelič jim je skoraj zastoj dal stavbišča. Nato so sami pričeli z delom in sijano ovrgli govorenje, da brezposelnim mrzilo delo. Zda; je Abesinija že častno zasedena s hišicami. Rudarji grade tudi na Selih, Lokah in v Kisovcu, da je vseh novih hiš okrog 70. Na Lokih spravljajo les in drvo, da dograje že pričeti domovi. Lokci dobro napredujejo, imeli kar tri javne domove. Največja zadeva pa je gradnja meščanske hiše v Zagorju. Če bo TPD dala posojilo, naj bi gradila letos, drugače pa bo trepotpeti in si pridobiti splošno zaupanje, pa bo šola dobila nov dom.

S P O R T

Neznani klub iz Skoplja

To je prav dobri Gradjanski, ki bo v nedeljo igral ligaško tekmo z Ljubljano. Predtekmo bosta odpravila Ljubljana B in Mars.

V nedeljo bomo drugič letošnji spomlad zopet gledali ligaško nogometno tekmo doma in sicer predstavnika Južne Srbije v ligi. Gradjanskoga iz Dušanovga mesta. O gostih smo v splošnem že nekaj napisali. Po lansk h kvalifikacijskih tekmah si je moštvo Gradjanskoga priborilo vstop v ligaško družbo. Takrat je bilo seveda mnogo godrnjanja pri vseh, ki morajo za to potovati v Skopje, ker je pot do tam izredno dolga. Tudi so se silili očiti, da Gradjanski ne bo vlekli in so ga od začetka smatrali za klub, ki bo držal koš, kamor bodo drugi sipali gole. Toda že po prvih tekmah so se prognoze pokazale za netočne glede jakosti Skopljanec. Povsod, kjer so igrali, so zapustili ugoden vtis. Dokazali so, da treba z njimi resno računati. In res, čim so favoriti stopili na

skopljanska tla, so občutili moč in sposobnost novega ligaša iz Skoplja.

Od igralcev skopljanskoga Gradjanskoga je treba predvsem omeniti izvrstnega vratarja, našega internacionalca Demija, ki je med drugim svojočasno gostoval celo v znamenitem dunajskem WACu. Oba branilca tvorita dobro zapreko vsem strelcem. Srednja vrsta je sestavljena iz solidnih igralcev, posebno omenjajo vsi izvrstno tehnično igro levega krilca. V napadu sta obe krili dobra strelca, a z njima ne zadržata vodja napada Čemerik. V levi zvezici igra Todorović, ki je pred leti, ko je služil vojake v Ljubljani, igral prijateljske tekme za našo Ljubljano.

Tekma se bo odigrala na igrišču ob Tyrsevi cesti, in sicer ob vsakem vremenu.

Začetek finalov LNP Železničar v Kranju

V Kranju bosta v nedeljo merila moči v prvi finalni tekmi domače moštvo in mariborski Železničar, ki je najresnejši kandidat za naslov prvaka LNP.

Kranj bo v nedeljo moral napeti vse sile, če bo hotel zmagati. Da zmaga domačih ni izključena, je pokazala zadnja tekma, v kateri je moštvo pokazalo dobro kondicijo in homogenost. Razen tega pa imajo Kranjanci majhen plus, ker igrajo na domačem igrišču. Kranj bo nastopil v najmočnejši postavi in bo po daljšem predelku branil svetilke zopet stari rutinirani, vratar Stare. Železničar vsekakor prednjači pred domačimi v tehničnem pogledu, toda start, volja in malo sreče, pa bi moglo uspeti.

Tekma, za katero vlada v Kranju veliko zanimanje, se bo pričela ob pol 15. V predtekmi, ob pol 14. bosta nastopili rezervi Hermesa in Kranja.

Bratstvo v Celju

Tekma enakega naslova bo tudi v Celju, kjer bosta igrali prvo finalno tekmo domača enajstorica Atletikov in Bratstvo z Jesenic. Ker jeseniško moštvo v Celju doslej še ni nastopilo, vlada za srečanje veliko zanimanje, zlasti ker uživa Bratstvo dober sloves in so tudi Atletiki v dobri formi.

Razen tega bode v prvem kolu finalov LNP igrali še dve tekmi, in sicer v Mariboru Maribor in Hermes, v Čakovcu pa CSK in SK Celje.

Razstava motornih koles

Priredil jo bo od 15. do 22. aprila Motoklub Ilirija

Motoklub Ilirija pač ne opusti nobene prilike, ki se mu nudi, da propagira razvoj motorsporta. Priredil je nešteto motornih dirk, med njimi kot najvažnejšo slavimo Ljubljansko dirko. Prirejela je kvalitetne vožnje, ki so nad vse dobro uspele.

Sedaj pripravlja Motoklub Ilirija Ljubljani novo presenečenje. Sedaj je čas, da se kupci oddolijo za nova motorna kolesa. Sedaj je čas, ko si je treba izbrati tovariša za pomladno, poletno in jesensko sezono, tovariša, ki bo še v prihodnjih letih vozil po ravnih cestah, po gorskih vijugah in lepem in v slabem vremenu.

Motoklub Ilirija priredi od 15. do 22. aprila razstavo motornih koles. Sodelovali bodo le ljubljanski trgovci z motornimi kolesi. Izbira bo velika, saj so že vse trdke dopolnile svojo zalogo. Vsi letošnji modeli najboljših svetovnih tvrdk bodo zastopani. Ideja take razstave ni nova. Po vsem svetu prirejajo klubi take razstave, tako da omogočijo svojemu članstvu lažjo izbiro. In, kar je veliko vredno, pravočasno izbiro.

Motoklub Ilirija pa se hoče s tem oddolžiti tudi ljubljanskim trgovcem z motornimi kolesi ter drugim tvrdkam iz stroke, ter jim dati možnost, da kolektivno postavijo svoje najnovejše modele. S tem se hoče Motoklub Ilirija oddolžiti za vso podporo, ki jo je v teku let uživala iz vrst trgovcev.

Nov zvezek Prirodoslovnih razprav

Izdelki zoologa dr. Frana Kosa V Prirodoslovnih razpravah, znanstvenem glasilu Prirodoslovnega društva v Ljubljani (urednik dr. Pavel Grošelj) je izšla razprava kustosa prirodoslovnega oddelka ljubljanskega Narodnega muzeja dr. Frana Kosa »Die Onychiurinen der jugoslawischen Ostalpinen«. Pisec razglablja v tej obsežni razpravi (263—330) nekatere nove vrste in varietete rodu Onychiurus in tudi že znane vrste v drugin deželah in pokrajinah morfološko primerja in opisuje z ozirom na razlike in posebnosti njih oblik v zvezi z njih najdišči in z ekološkimi razmerami našega visokogorja.

Razprava se naslanja na skrbno zbrano in proučeno gradivo, ki ga je pisec v l. 1931—1937 zbral v Vzhodnih Julijahkih Alpah. Nekatere varietete je pisec odkril in jih sedaj s podrobno diagnostiko in morfološkim opisom predstavlja strokovnemu svetu. Razprava je opremljena s številnimi risbami. Z njo nadaljuje pisec svoje življenjsko delo, ki ga je začel že v Vodniku po zbirkah prirodoslovnega oddelka Narodnega muzeja in nadaljeval v vrsti razprav: sistematično proučevanje naših planinskih favne nižjih vrst.

Medtem ko vpsujemo navedeno razpravo v našo kulturno kroniko kot tehten donosek slovenskega zoologa k specialni literaturi njegove stroke, ne moremo zamolčati, koliko dela, truda, zbiranja materiala, mikroskopskega proučevanja in poznanja strokovne literature zahteva taka razprava. Umljivo je, da jo je avtor pisal v jeziku velikega naroda, opremil pa s slovenskim resumejem. Tako naše Prirodoslovne razprave predstavljajo v doletni obliki slovenska znanstvena prižigovanja.

O pisatelji

„Žen na Niskavuoriju“

Najuspešnejše dramsko delo letošnje sezone v ljubljanski drami so Helle Wuolijoki »Žene na Niskavuoriju«. Citatelje utegne zanimati osebnost te malo znane finske pisateljice, ki tako častno zastopa v svetu dramskoga malega naroda. Posnemamo poglavitne podatke po članku, ki je izšel 12. marca t. l. v italijanskem »Meridiano di Roma« (Carlo Lozzi Una scrittrice finlandese).

Hella Wuolijoki sodi med najbolj znana imena nove Finske. Njeno ime pomeni »tok vode«, in to ime izraža bolj kakor vse drugo mnogolično življenje te žene, ki je bila novinarka in trgovka s kavo na debelo, doktorica iz estetike in izvoznica stavbnega lesa, soproga in mati. Rodila se je na Estonskem v narodno zavedni rodbini in je kot petnajstletno dekle napisala svoj prvi članek ki v njem izraža protest zatiranja naroda zoper ruske tlačitelje.

Ko je dovršila svoje študije v Dorpatu (ki ga danes Estonci imenujejo Tartu), se je preselila v Helsinke, da študira na tamonjuni univerzi, ki jo obiskujejo Finci prav kakor Estonci, saj sta si oba naroda sorodna po izvoru in jeziku. Ko si je Hella Wuolijoki pridobila diplomu magistra

iz estetike in narodopisja, se je posvetila novinarstvu, pozneje pa je po naročilu Finskega pisateljskega društva urejevala največjo zbirko narodnih pesmi na svetu, ki vsebuje 60 tisoč pesmi iz Estonske. V začetku svetovne vojne je že bila avtorica prve komedije, ki pa jo je gubernator takoj prepovedal, češ da se v nji pojavljajo revolucionarne tendence. Vojna jo je pretresla do temeljev in ji vzela toliko lepih iluzij in idealov pri tem pa je morala skrbeti tudi za svoj socialni obstoj. Pogumno se je lotila trgovine. Postala je voditeljica nekega podjetja, kjer je slo 70% vsega finskega uvoza kave in čaja skozi njene roke. L. 1931 jo je kriza zatekla v podjetju z lesom, zato ga je opustila in se z vnmno oprijela svojega mladostnega poklicnega vzora: pisateljevanja.

Prvi drami, ki jo je napisala kot 22-letno dekle in ki so jo caristične oblasti prepovedale, je sledila l. 1932 drama »Koidula«. V nji obravnava življenje estonske pisateljice, ki se bavi s politiko in častikarstvom in je ena najodličnejših osebnosti estonske opozicije. Nekega dne pa vse to opusti, ker hoče biti ženska kakor druge: živeti, ljubiti, imeti otroke. Poroki se z letonskim doktorjem, vojaškim zdravnikom v Kronstadtu.

Nadaljnja dramska dela Helle Wuolijoki so: »Minister in komuniste«, »Žene na Niskavuoriju« in naposled »Hulda«. Protagonistka slednje komedije je ubožno dekle s kmetov, ki postane naposled kandidatka pri volitvah v parlament in se poroči z nekim poslancom. V Helsinkih so igrali »Huldo« že 70krat. Ženske mladine se je poletila neka nalezljiva psihoza: jela se je učiti te komedije na pamet in iskati po njenem vzoru pota h karieri in ljubezni: »Hulda« je postala ogromna reklama za Institut, ki se je v njem šolala junakinja te komedije.

Sedaj je gospa Wuolijoki končala komedijo »Zeleno zlato« katere snov je posneta iz lesne industrije, kakor jo je avtorica sama dobro spoznala. — Njene komedije so imele povsod velik uspeh. »Žene na Niskavuoriju« so samo v Helsinkih uprizorili že stokrat, prevedena pa so v štirinajst jezikov. »Paramount« je izdala pet filmov po njenih komedijah. Čeprav je bila že ponovno povabljena v Hollywood, je vedno odklonila laskavo vabilo. V neki svoji izjavi pravi, da vse svoje spise narekuje, ker spriču svojega temperamenta nima potrebnosti, da bi pisala s peresom. Pri narekovanju ima navado, da za vsako osebo spremeni glas tako, da tipkariča že po glasu spozna katero dramsko osebo misli. »Če bi občinstvo imelo pri mojih dramah vsaj desetino užitka, ki ga imam jaz pri narekovanju, tedaj bi gledalciške deske res pomenile svet.« Tako je avtorica »Žen na Niskavuoriju« zaključila svojo izjavo.

Zapiski

Slobodan Jovanović je izdal v beogradski knjižnici »Politika i društvo« zanimivo študijo »Američki federalizme«.

Dvajseta knjiga zbirke Mituma M. Pavicevića »Črnogorci u pričama i anekdotama«. O tem obsežnem delu znanega pisatelja, v nekem smislu edinstvenem v vsej literaturi slovenskega juga, je bila na tem

L. WINDER:

Gospod in Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu
(Avtoriziran prevod)

Franc Ferdinand ni vedel, da je izvirala utrujenost iz njegovega telesa, ki je bilo bolno. Misli je, da so ljudje krivi njegove trudnosti, njegovega studa do zmešnjave sveta. Ljudje so bili podgane miši, kače, mrzka golazen, ako je v kakem človeškem licu opazil podobnost z lisico, volkom ali divjo svinjo, je bil prijetno presenečen, zakaj večina ljudi mu je bila zoprna kakor nižje, gnusne živali. Ki niso vredne, da bi s puško pomeril nanje. Kak dan ni šel nikamor, da ne bi moral gledati ljudi, vedoč, da žive ali da so vsaj nekaj živeli veliki, občudovanja vredni ljudje, ki je njihov duh objemal svet in videl vse tajne in razodeval skrivnostno stvarniško moč, ki je navadni ljudje niso mogli spoznati. Toda knjige mu niso povedale ničesar, veliki pesniki so se mu zdeli pustili, velik mislec so ga dolgočasili. Tedaj je izkušal premagati svojo mrznjo do ljudi, kakor v ledeno vodo se je metal v zabave častnikov, pil z njimi, da bi se ogrel, se smejal z njimi, prepeval z njimi operetne drame, trpel družbo žensk, ki so mu jih dovajali, ponučeval, razžigal svojo slo ob hladu ozkega, otroško nežnega tilnika šestnajstletnega dekleta, hladil svojo slo ob žaru mogočnih, bujno širokih, zlato se leskečočih stegen tridesetletnih žen, ki ga je na njihovih velikih, težkih prsih minevala trudnost — in se v nemoči grabil za boleče prsi, ki jih je mučil suh, naporen kašelj.

34

Preziral je te ženske, saj niso bile ljudje, bile so zgolj prsi in stegna. Vendar so se mu zdele zabavnejše od visokih dam, ki so se vneto dobrikale bodečemu cesarju in tako slabo igrale komedijo, da je moral v njihovem najbolj vnetem dobrikanju in spogledovanju brati sodbo: »Ni mi všeč, nesimpatičen je.«

Vsi so slišali njegov ostri, bolesteri kašelj. Vsi so mislili, da mora biti bolan. Čudili so se neskrbnosti, s katero je zanemarjal svoj kašelj in preziral nevarnost, ki ga je morala opominjati in plašiti, kadar je gledal v zrcalo. Očitno je ni hotel videti in ni verjel vanjo. Ujezil se je, kadar mu je zdravnik previdno rekel: »Cesarska visokost bi se morali varovati.«

Videl je pa nevarnost, ki je grozila njegovemu najmlajšemu bratu, plahemu Ferdinandu Karlu. Mladi brat ga je obiskal v Pragi, navdušeno je govoril o gledališču in pripovedoval, da hodi na Dunaju vsak večer v Burgtheater. »Smeješ se, Franci, kaj ne? In vendar ni na svetu nič lepšega, kakor umetnost.« Franc Ferdinand se ni smejal. Zamišljeno je gledal bratu v blede oči, ki ga je časih polila jetična rdečica, zamišljeno je poslušal ostri, suhi, mučni kašelj zanesenega mladega častnika, ki mu je visela uniforma na mršavem telesu kakor na kljukah za obleko. »Čuj, menda nisi bolan? Strašno pokašljuješ«, je rekel Franc Ferdinand. Mlajši se je zasmejal: »Ti kašljaš prav tako.« Franc Ferdinand mu je srdito obrnil hrbet. Pozneje je premagal nejevoljo in rekel: »Nekaj bi moral storiti zoper ta kašelj.«

»Sčasoma se bo že unesel«, je menil Ferdinand Karel. Nato se je odpeljal domov ter povedal očetu in materi, da Franci strahovito kašlja in da ga je žalost pogledati.

Oče in mati sta sklenila, da se popeljeta s kašljačima sinovima na jug. Ferdinand Karel je po kratkem obotavljanju privolil, čeprav si ni mogel misliti, kako naj strpi nekaj tednov brez gledališča. Pametna Marija Terezija mu je dobroljivo prigovarjala: »Ali more biti kakšno gledališče lepše od solnčnega zahoda ob morju ali žarenja planin v Dolomiti? Vsako umetniško oko hrepeni po tem pogledu.« Tako zlahka se Franc Ferdinand ni dal prepovoriti. Vzrojil je, ako so mu oče, mati in zdravniki rekli, da mora na jug, če se hoče iznebiti kašlja. Kdor ga je opozarjal na nevarnost bolezni, ga je žalil. »Torej se pelji zdrav, rada bi te imela nekaj tednov pri sebi«, je nazadnje rekla Marija Terezija. Oče ga je vabil z lepimi priložnostmi za lov, ki se bodo ponujale na potovanju. Nazadnje je Franc Ferdinand privolil.

Ziveli so v Meranu, peljali so se čez morje, mladi Ferdinand Karel je videl žarenje planin, solnčne zahode ob morju in piramide. Kadar je bila ura sedem, je vzdihnil: »Da bi mogel zdajle sedeti v dvornem gledališču!« Franc Ferdinand ni videl ničesar. Povsod, še na ladji, je besen grabil za puško, besen je streljal na vsako žival, ki jo je zagledal, nestrpnost ga je mučila, sleherni dan je grozil: »Dolgo tega ne bom več prenašal, uidevam!« A kašelj je postajal rahlejši. Princa sta bila čez nekaj tednov bolj zdrava na oko, oče in mati sta se pomirila vrnila z njima domov. Franc Ferdinand je pripeljal v velikih zabojih kože ubitih živali, na stotine rogov in morskega cila, ki ga je bil sestrelil, s seboj v Prago.

Doma je našel svoje imenovanje za podpolkovnika, toda nikakega povabila na Dunaj. Skrivaj je bil upal, da ga bo dal cesar spet poklicati in bo, ko ga najhuja bolečina mine, z duhom dovolj močan, da uredi vprašanje prestolonasledstva in vse-

mu svetu slovesno predstavi mladega nečaka kot bodočega cesarja. Oče je bil med potjo rekel, ne da bi ga bil sin vprašal: »Počakati moram cesarjevega migljaja preden izrečem odpoved.« Franc Ferdinand je spoznal, da cesar noče dati tega migljaja in da oče ne bo izrekel odpovedi.

Zato mu je bila vrnitev razočaranje. Njegova vojaška služba je bila služba podrejenega častnika vkljub povišanju in vkljub očetovski prizanesljivosti, starega Plöniesia, ki mu je dovoljeval, da se je ukvarjal s stvarmi, ki so spadale prav za prav v področje polkovnega poveljnika.

Ker služba nadvojvodi ni bila po duši, se je spomnil svojih posestev in jih hodil nadzorovati. Obiskoval je gradove, posestva in šume, ki so bile njegove, lovil, si dajal poročati in rjovel. Nikjer ni ostal dolgo časa. Samo tri dni je strpel na graščini Chlumcu na spodnjem Češkem, ki jo je bil podedoval po modenskem vojvodi. Premišljeval je, ali naj obišče tudi grad in posestvo Konopište, ki ga je bil nedavno kupil od princa Franca Lobkovic za šest milijonov goldinarjev. Nič kaj ga ni mikalo, da bi se peljal tja. Posestva so mu bila samo za jezo, donasala so malo, in Franc Ferdinand je mislil, da mu povsod krajejo. Ker je bila s Chlumca v Konopište kratka pot, se je sklenil še na novem posestvu nekaj ur jeziti in se odpeljati tja.

Ko je zagledal grad v visoki legi in širne gozde okrog njega, mu je bilo, kakor da ne bi bil tega koščka zemlje še nikoli videl. Bilo mu je, kakor da ne bi bil še nikoli videl ne gradu ne gozda. Tako čarobno ga je prevzel ta pogled. Zakaj? In zakaj šele danes? Sam ni vedel. Konopište je bil že nekajkrat obiskal in nikoli se ni tam posešno dobro počutil. Danes ga je ta grad skrivnostno pritezal. Skrivnostni glasovi so mu šepetali »Tu je tvoj dom.«

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Trgov. pomočnik

izveščano, majno in čedno sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridna in poštena pomočnica.« 6418-1

Opremljeno sobo

s separiranim vhodom oddam s 1. aprilom, SV. Petra c. 44-1. 6430-1

Službo dobi tako:

hotelska perica mlajša moč, hotelski sluga, ki govori slovensko, nemško, restavracijska, blaginjska, z dobrih spricavali. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra.« 6408-1

Služkinjo

staro od 30 do 35 let, večna dobre kuhe z znanjem nemščine, iscom takoj k dvočlanski družini v inozemstvu (svica). Začetna plača z vso oskrbo približno din 1000. Naslov v ogl. odd. »Jutra.« 6443-1

Trgovskega pomočnika

zanesljivega, sprejme špecijalno trgovina Štok, Pobrje pri Mariboru. 6469-1

Službe išče

Venka beseda 50 par davek 8 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Natakarica

pridna in posena, — želi službe, Maribor, Zrinjskega trg 9-11. 6470-2

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Strojepisni pouk

večerni tečaj, oddelki od 7/7 do 8 in od 1/8 do 9. ure zvečer za začetnike in izveščane. — N o v i t e č a j i se bodo pričeli 3. aprila 1939.

Najnižja šolnina. Moderna in največja strojeopisna s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vsa tozadevna posredovanja. Brite dnevno do 8 ure zvečer pri ravnanstvu Kristoforova učnega zavoda, Ljubljana, Domobranjska 15, tel. št. 48-43. 6338-4

Oblacila

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Moško obleko

(za srednjo postav) črno, skoraj novo, ter temorjavo in modne hlače v dobrem stanju takoj prodam. Ogledne v soboto od 3-4 popoldne in v nedeljo od 9. do 10. dop. — Gregorčičeva ul. 17a, pritičje levo. 6443-13

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Sobno kredenco

dobro ohranjeno in ključni znamke »Bosendorfer« prodam. Sv. Petra cesta 44. 6429-6

Cepljeno trnje

sadno drevje, audi Zihher Franjo, Zamusani Sv. Marjeta, Moškanje. Zahtevajte cenik! 6387-6

Preprogo

in zavese prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6452-6

Ljubeje Davorin Ravljen. — Izdaja

Orehova jedra

in OREHE audi Sever & Komp., Ljubljana. 6129-6

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Motor

do 200 ccm kupim. Titnik, Ambrožev trg 9. 6457-10

Motorno kolo

350 ccm prodam. Poizve se v mlekarni Breg 8. 6449-10

Motor Harley

s prikolico 1200 ccm, zadnji model, menjalnik koleca, rezervno kolo, malo vožen, dobro ohranjen, prodam za smešno nizko ceno. Erjavac, fotograf, Stična. 6458-10

Poltovorni avto

(kamion) lahak, aprt, — ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6309-10

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Preden kupite kolo

si oglejte zalogo prvotnih tovarniških znamk. — Viktor BOHINEC, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. 125-11

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Trgovski lokal

na Sv. Petra nasipu 29 takoj oddam. Istotam se odda tudi več prostora na dvorišču, za skladišča ali obrtne delavnice. 6464-19

Delavnico

sedaj mizansko, oddam, — Cernigara 4. Vprašati, Vrgova 12-11. 6466-19

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Enosob. stanovanje

s 1. aprilom, oddam. Poizve se: Ljubljana, Hradečkova cesta 39. 6417-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Stanovanje

dvo. ali trišobno, shte mirna družina brez malih otrok za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirno 39.« 5921-21a

Sobno odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Novo opremljeno sobo

s hrano oddam. Poizve se v gostilni »Kolovrat«, Pred Skofijo 14. 6473-23

Mesečno sobo

opremljeno, s strogo točenim vodom oddam mirnemu solidnemu gospodu s 1. aprilom. Bolgarska ulica 17-1 levo. 6452-23

Opremljeno sobo

s strogo separiranim vhodom oddam solidne mu stajnemu gospodu s 15. aprilom. Streliška ul. 22. 6448-23

Lepo, zračno sobo

blizu drame, oddam s 1. aprilom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra.« 6433-23

Solnčno sobico

z domačo hrano oddam solidnemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6454-23

Sostanovalko

uradnico sprejme početi takoj Miklošičeva 22b III-35. 6415-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Mlad gospod

išče sobo s posebnim vhodom, za takoj ali 15. april. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Centra.« 6450-23a

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Pes ovčar

se je zatekel. Naslov v ogl. odd. »Jutra.« 6447-27

Izgubljeno

Zlato verižico od ure sem izgubil od Gasilskega doma do Bufet Rio. Pošten najditelj naj jo odda proti veliki nagradi na upravo »Jutra.« 6441-28

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

Dopisi

Vsaka beseda 2 din, da vek 5 din, za dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 20 din.

Trst - Reka

Pišite na Kramer, Gajlevec 176. 6442-24

Dvignite v oglašnem oddelku dosepele ponudbe!

April 1939, April 666, Anita, Bi tudi pomagala pri hišnem delu, Center, Cena z opisom: Dom, Dobičakosno, Dolgoročno, Dve sobi, Dečka, Dobro vpet, Dobra hiša, Dober gospodar, Gotovina 100.000, Gotovina hiša, Garancija, Gotovina 77, Hvalnica, Jelič, Idealna lega, Iskreno hvalnica, Izurienost, Kavarna, Kmetijska, Koroska, Kmetijska, Ljubenziva in pridna. Lepa prihodnost, Lepo stanovanje, Letovišče, Ljubka dama, Mirno, Mart, Kamenščak, Nemška konverzacija, Orodič, Oročnik, Opustitev lova, Ohranjen, Poštenost, Pustina, Poštena gospodinja, Perutnina, Plačnik, Pošten, Primadna 1939, Potnik, Prima vera, Rentabilno, Rus, Resen kupec, Spreten in agilen, Sodelovanje, Simpatija, Soliden, Sreča 1316, Točec, plačnik, Ubogljiv, Upokojenec, Vestna začetnica, Vesela mlada, Vestna moč, V Ljubljani, Zaupna, Zanesljiva in zdrava, Zmerna cena, 6045, 650.

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 12 din. Znesek 17 din.

Pes ovčar

se je zatekel. Naslov v ogl. odd. »Jutra.« 6447-27

Izgubljeno

Zlato verižico od ure sem izgubil od Gasilskega doma do Bufet Rio. Pošten najditelj naj jo odda proti veliki nagradi na upravo »Jutra.« 6441-28

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«

INSERIRAJ V »JUTRO«